

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Cím: 1203 Ady Endre utca 79.

OM azonosító: 202929

Készítette: Polcz-Csizár Katalin

Lektorálta: Hargitai Katalin, Bogoly Orsolya

Elfogadta: Bogoly Orsolya intézményvezető

Csodaovi Nonprofit Kft. fenntartó

Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig

Verziószám: 1/2014

2014

Tartalom

1	BEVEZETŐ	5
1.1	Intézményünk adatai	5
1.2	Intézményünk környezete	6
1.3	Az óvoda épülete	6
1.4	Személyi feltételek	7
1.5	Tárgyi feltételek.....	7
2	CSUPACSODA ÓVODA	9
2.1	Gyermekekép	10
2.2	Óvodakép	11
2.3	Az óvodánk nevelési feladatai	12
2.3.1	Az egészséges életmód kialakítása	12
2.3.2	A testnevelés	13
2.3.3	Az érzelmi nevelés és a szocializáció	13
2.3.4	Az anyanyelvi és értelmi nevelés.....	14
2.3.5	Művészeti nevelés	14
2.4	Nevelési feladataink megvalósulása.....	15
3	Az óvodai élet megszervezésének elvei	16
3.1	Feladataink, elvárásaink magunkkal szemben	16
3.1.1	Vezetői feladatok, elvárások	17
3.1.2	Óvodapedagógusi feladatok, elvárások	18
3.1.3	A segítő feladatai, velük szemben támasztott elvárások	19
3.1.4	A munkánkat segítő szakemberek feladatai.....	20

3.2	Gyakorlati megvalósulás.....	20
3.2.1	Nyitva tartás, szüneteink.....	20
3.2.2	Név használata, ovis jelek helyett.....	21
3.2.3	Beszoktatás.....	21
3.2.4	Napirend.....	21
3.2.5	Heti rend.....	22
3.2.6	Tevékenység tervezés, nevelési tervezet.....	22
3.2.7	Ünnepek.....	22
3.2.8	Dokumentálás.....	23
3.3	Óvodánk kapcsolatrendszere.....	23
3.3.1	Család és óvoda kapcsolata.....	23
3.3.2	Az óvodánkban dolgozók kapcsolata.....	24
3.3.3	A gyermekekkel foglalkozó szakemberek, az óvoda és a családok kapcsolata.....	24
3.3.4	Az óvodánk külső és más intézményekkel való kapcsolatai.....	24
4	Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus ehhez kapcsolódó feladatai.....	26
4.1.1	Szabadjáték.....	26
4.1.2	Mozgás, testnevelés.....	27
4.1.3	Mese, bábozás.....	29
4.1.4	Vers, ritmikus mondókák.....	31
4.1.5	Ének, zene, tánc, zenés játék.....	32
4.1.6	Vizuális nevelés.....	34
4.1.7	A külső világ tevékeny megismerése.....	37
4.1.8	Anyanyelvi fejlesztés.....	38
4.1.9	Munkajellegű tevékenységek.....	40
4.2	Tanulás.....	41
4.2.1	Az utánzás.....	41

4.2.2	A játék és fantázia.....	42
4.2.3	Gyermeki kíváncsiság	44
4.2.4	Irányított megfigyelés, a tapasztalatszerzés, felfedezés	44
5	Integráció.....	45
6	Gyermekvédelem	46
	Felhasznált irodalom	47
	Mellékletek.....	48
	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	54

"A gyermekek akkor a legkomolyabbak, amikor játszanak. Olyankor tanulják, hogy mi is az az élet."

Michel Buton

1 BEVEZETŐ

A Csupacsoda Óvoda Helyi Nevelési Programja a 363/2012.(XII.17.) számú Kormány Rendelet értelmében, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján készült, kiindulópontként tekintve a hazai és a nemzetközi óvodai gyakorlatok, neveléstörténeti hagyományok, pszichológiai és pedagógiai kutatások eddigi eredményeit, valamint az összeállításban részt vevő óvodapedagógusok, pedagógusok és gyógypedagógusok munkájuk során szerzett tapasztalatait. A program kidolgozása során a Nemzeti köznevelésről szóló 2011.CXC törvényt, a 20/2012(VIII.31.) EMMI rendelet által meghatározott kötelező elemekre és felépítésre vonatkozó iránymutatást, valamint a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét vettük figyelembe.

1.1 Intézményünk adatai

Intézményünk neve:	Csupacsoda Óvoda
Intézményünk székhelye:	1203 Budapest, Ady Endre utca 79.
Intézményünk fenntartója:	Csodaovi Nonprofit Kft.
Intézményünk típusa:	óvoda
OM azonosító:	202929

Intézményünk csoportjainak száma: 2

Intézményünk kapacitása: 43 gyermek (maximális gyermek létszám)
Intézményünk nyitvatartási ideje: 8,5 óra/munkanap

1.2 Intézményünk környezete

A Csupacsoda Óvoda Budapest déli kerületének, Pesterzsébet szívében, zöldövezetes részben helyezkedik el. Az épület műemlékvédelem alatt álló villaépület, melyet körülölel egy részben ősfás, részben befüvesített kert. Az Óvoda épülete könnyen megközelíthető mind tömegközlekedéssel, mind gépkocsival. A szomszédságban lévő villaépületek, a református templom, a szemben elhelyezkedő zenei általános iskolából kiszűrődő hangszeres zene, az utca nagy fái nyugodt, harmonikus hangulatot árasztanak. Az óvoda játszóudvarát az épület mögött, az utcai forgalomtól távol alakítottuk ki, ezzel is nagy gondot fordítva a biztonságra, a gyermekek nyugodt tevékenykedésére. A kertben lévő melléképület ad otthont a műhelymunkáknak, úgymint ültetés, barkácsolás, agyagozás. Az épület mellett lévő hatalmas fedett terasz teszi lehetővé időjárástól függetlenül a mindennapos levegőzést. Az udvart úgy osztottuk fel, hogy lehetőségük van a gyermekeknek az igényeikhez mérten tevékenységet választani, homokozni, mászókázni, biciklizni, futkározni, bújócskázni, labdázni...

Gyalogosan megközelíthető és a gyermekek napi rendjébe beépíthető programot biztosítanak a közelben lévő művelődési ház színes programjai.

1.3 Az óvoda épülete

Az épület két szintes. A kertkaput mágneszár védi a gyermekek biztonsága érdekében. A főbejáraton át jutunk a közös térbe, melynek egyik felében a gyermekek öltözőjét alakítottuk ki a másik felében történik a gyermekek átadása és átvétele, mert innen nyílik a 2 csoportszoba. Csoportszobáink berendezése, felszerelése a gyermekek életkorához igazodik.

Mind a két csoportszobában és a fejlesztő helyiségben nagy ablakok biztosítják a természetes fényt. A tereket úgy alakítottuk ki és rendeztük be, hogy a gyermekek önállóan tudjanak tevékenykedni, természetesen igény esetén minden segítséget megkapva. A csoportokban kialakításra került a művészeti és mesesarok, melyek a művészeti nevelésen keresztül, a programunkban is kiemelten fontosnak tartott önmegvalósítás és önkifejezés, valamint az anyanyelvünk megerősítését a kommunikációs készség fejlesztését teszik lehetővé.

Az épület tornaszobával és logopédiai-fejlesztő szobával is rendelkezik, valamint jövőbeni célunk, hogy az arra kijelölt helyiséget só-szobává alakítsuk.

A közös helyiségből nyílik a gyermekek mosdója, valamint a vendégek számára fenntartott mosdó, a fejlesztő és orvosi szoba.

Az alsó szinten helyeztük el a tálalókonyhát, a nevelőtestületi szobát, irodát, és a felnőtt öltözőt.

1.4 Személyi feltételek

Szakmai csapatunk a 1 óvodavezetőből, 2 diplomás óvodapedagógusból, 1 középiskolai végzettségű óvodapedagógus, 2 szakképzett dajkából és 1 gyógypedagógusból áll. A fenntartó részéről a megbízott ügyvezető képviseli az óvodát, szervezi az óvoda életét és irányítja a nevelőtestületet. Külsős szakemberként segíti munkánkat egy autizmus spektrum zavarok pedagógiai szakirányú gyógypedagógus és egy logopédus.

1.5 Tárgyi feltételek

A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 2. számú melléklete szerint leírt kötelező eszköz-, és felszerelés-jegyzékben meghatározottakat figyelembe véve, a programírás időszakában óvodánk tárgyi feltételei egy 25 fős csoport működéséhez megfelelőek. A másik csoportszoba (18 fős csoport) berendezési tárgyait, játékait és eszközeit a gyermeklétszám

emelkedésével a 20 fős óvodai létszám elérésével tudjuk megvásárolni és biztosítani. Az épületen belül a helyiségek felszereltsége megfelelő, a szakmai munkavégzéshez szükséges legfontosabb eszközökkel rendelkezünk. A hiányzó felszerelések pótlását a költségvetési lehetőségek függvényében tervezzük.

A gyermekek óvodai életének mindennapi színtereit, az óvoda épületét belülről teljesen felújítottuk, az elektromos hálózatot, fűtést korszerűsítettük, a burkolatokat, szanitereket újra cseréltük, frissen festettük, a berendezési tárgyakat újonnan vásároltuk és szereltük be.

Az épület a csatornahálózathoz csatlakozik. Internet hozzáférést biztosítunk a nevelőtestület, az óvoda dolgozói és az épületben tartózkodók számára. Az épület alsó szintjén kialakításra került a só-szoba helyisége, melyben a só téglák elhelyezése és a berendezés a 2014-2015-ös tanév során az anyagi lehetőségeinkhez mérten fog megvalósulni.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődését elősegítő speciális szakmai eszközök beszerzését szintén évente a költségvetésben biztosított költségfedezettel tervezzük folyamatosan beszerezni és bővíteni a gyermekek szükségletei szerint.

Az óvodai épületek udvarai és belvilága az ott dolgozó óvodapedagógusok és dajkák egyéni ízlésvilágát is tükrözve otthonos, barátságos küllemű, a gyermeki tevékenységhez igazodó praktikumokkal ellátott.

A játszóudvarok felülete néhol füves, leginkább gumiszőnyeggel burkolt és szilárd burkolatú, sok fával, bokorral és virággal beültetett. Árnyékos és napfényes területek egyaránt megtalálhatók. A gyermekek mozgásfejlődését segítő mászóak többségében természetes anyagúak. A játékok állagmegóvása érdekében az udvari kőépületben tároljuk azokat, szükség esetén a költségvetési fedezet lehetőségeihez mérten újabbakat szerzünk be.

(1. számú Melléklet tartalmazza az eszközök listáját)

2 CSUPACSODA ÓVODA

Intézményünk a Csupacsoda Óvoda nevet viseli, abból kiindulva, hogy a szülők életében minden gyermek érkezése egy csoda. Szeretnénk, ha a szülőkből ez az érzés töretlen maradna, még a stresszes és problémás hétköznapiakban is. Munkánk során és a saját gyermekeinkkel szerzett tapasztalataink is azt mondhatjuk velünk, hogy igen is vannak olyan pillanatok, amikor az ember nincs egy hullámhosszon a gyermekével és nagyon sokat segíthet egy-egy, a gyermeket jól ismerő külső, szakemberrel történő beszélgetés. Sokszor át tudjuk segíteni a szülő-gyermek kapcsolatot kisebb kríziseken. A Csupacsoda Óvoda útnak indításával arra tettük fel az életünket, hogy a hozzánk járó gyermekeknek és családjaiknak a kompetencia határainkon belül minden segítséget megadjunk, ahhoz, hogy a családi harmóniát megteremtsék és őrizzék. Hiszen tudjuk, hogy egy harmóniában működő, testileg és lelkileg is egészséges családban nevelkedett gyermekből lehet teljes életet élő, testileg és lelkileg is egészséges, szerető, boldog felnőtt, aki reálisan ítéli meg a képességeit és önmagát, valamint mind a munkában, mind a magánéletben olyan szerepet tud vállalni, amely örömteli életet biztosít. És nem utolsósorban, hasznos tagja lesz társadalomnak.

Azt valljuk, hogy elsősorban nem a képességeink függvénye, hogy hogyan boldogulunk az életben, hanem az, hogy gyermekkorunkban mit tesznek a „tarisznyánkba”. Kapunk-e annyi szeretetet és ölelést, amennyire szükségünk van, elfogadnak-e minket olyannak amilyenek vagyunk, kielégítik-e a kíváncsiságunkat és fontos, hogy milyen példával járnak előttünk.

Őrizzük, szeretjük, óvjuk a gyermeki csodát, hiszen az igazi csoda olyan esemény, amely ámulatra készítet, megrázó, nem mindennapi és mégsem mond ellent a valóság racionális szerkezetének. Csodák márpedig léteznek! Ezt a gondolatmenetet továbbszőve szeretnénk a gyermekeknek megmutatni, hogy az élet maga is csupa csoda.

2.1 Gyermekkép

„Szentnek kell tartanunk a gyermekek érintetlen lelkét, amit abba ültetünk, minden próbát kiálljon. Ha rosszat ültetünk bele, megmételtyezzük egész életére... S ha jó magot ültetünk bele, egész életében virágzik.”

(Kodály Zoltán)

A gyermek nem kis felnőtt!

A gyermekkor sajátos létforma, saját szükségletekkel és lehetőségekkel.

Minden gyermek egy egyszeri, megismételhetetlen csoda, egy egyéniség. A magát testiekben és lelkiekben kinyilvánítani törekvő individualitásnak vannak az életkorral változó megismerhető, regisztrálható törvényszerűségei. Mind testi, mind lelki, mind szellemi értelemben leírhatóak és nyomon követhetőek ezek a változások. Az egymást követő életkori szakaszokban más-más szükségletek és képességek lépnek fel, melyeket nagyban befolyásolnak a jellegzetes alkati, temperamentumbeli sajátosságok. Egy egyedi fejlődési utat jár be, melyet befolyásolnak az őt körülvevő személyek, környezeti tényezők, körülmények, elsődlegesen a család és a szűkebb környezet, másodlagosan a szocializációs helyszínek (baba-mama klub, bölcsőde, óvoda). A kisgyermek az érzéleteiben él, ösztönösen reagál az őt ért hatásokra. Minden, ami a környezetében történik, akarva-akaratlanul hatást fejt ki rá. A látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás, ezen túlmenően a nagy fontosságú egyensúly-, és a saját mozgásokat visszajelző kinesztetikus érzékelés benyomásai töltik ki belső világát, ezek irányítják és vezetik tapasztaló, megismerő tevékenységében. A gyermek azonban nem csak a fizikai világot érzékeli, hanem a pszichikus világot is. Ezen belül elsősorban a számára fontos másik embert — az anyát, apát, testvéreket, majd az óvodapedagógust.

Az első években még nagyon közel áll egymáshoz a testi és a lelki fejlődés, és így számos kölcsönhatás figyelhető meg: ha szeretettel, figyelemmel, örömmel, pozitív érzéssel és gondolatlanul vesszük körül a kisgyermeket, az kedvezően hat az ő érdeklődésére, az érzékelés intenzitására, motiváltságára, és a megnyilatkozásaira. Egy ingergazdag, sok érzékszervet igénybevevő környezet előhívja a gyermek belső aktivitását. Nagyon fontos, hogy a

gyermeknek elég ideje legyen arra, hogy a saját tempója szerint tudja felfedezni a világot. Az egyik feladatunk az, hogy hagyjuk és segítjük kibontakozni az egyéniségeket. A másik feladatunk, hogy a társakhoz, közösséghez való kapcsolódást figyeljük és segítjük, ha szükséges (konfliktuskezelés, önérvényesítés, elfogadás, megértés, együttműködés). Mindezen felül, nekünk, pedagógusoknak a megfelelő belső tartalmakkal — érzelmekkel és gondolatokkal — kell a gyermekek közé lépnünk.

2.2 Óvodakép

Óvodánk szakmailag önálló intézmény, a családi nevelés kiegészítője. Tiszteljük a családot, mint a gyermek elsődleges nevelési színterét, nemzeti, vallási, etnikai hovatartozástól függetlenül. Multikulturális értékeket közvetítünk.

A gyermek valódi szomatikus és pszichés szükségletei az óvodás életkorban megkívánják a családon kívüli kapcsolatépítés lehetőségét, de fontos, hogy ne legyen nagy szakadék a gyermekek két élettere között. Az óvoda nevelési elveit, módszereit, lehetőségeinkhez mérten a családok igényeihez igazítva valósítjuk meg. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők nevelési elvei harmonizáljanak az általunk képviselt értékekkel, nézetekkel, így nagy hangsúlyt fektetünk a szülőkkel való folyamatos kommunikációra, az együttműködésre.

Óvodánk nyitott a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására, biztosítani tudjuk szakember segítségét a szakértői és rehabilitációs bizottság által kiadott szakvélemény alapján az autista spektrum zavarral küzdő, valamint a beszéd fogyatékos gyermekek számára. Az óvodában megvalósuló integráló nevelés mellett, az egyéni felzárkóztatásra is lehetőséget biztosítunk, akár külső szakemberek bevonásával is. Szeretnénk a szülőknek minden segítséget megadni.

2.3 Az óvodánk nevelési feladatai

A gyermekek életformáját igyekszünk szolgálni legjobb tudásunk szerint, minőségi munkával, maximalista hozzáállással, őszinte lélekkel, a legjobb táplálékot adva a gyermek testének, lelkének és egész személyiségének. Olyan környezet kialakítására törekszünk, melyben a gyermekek jól érzik magukat, biztonságban lehetnek, és koruknak, igényeiknek megfelelően önállóan is tudnak tevékenykedni. Nevelési feladatainknak legfontosabb pillérei az egészséges életmódra nevelés, a testnevelés, az érzelmi nevelés, a szociális kompetenciák kialakítása, az anyanyelvi nevelés, valamint a művészeti nevelés.

2.3.1 Az egészséges életmód kialakítása

Nevelési feladatunk a későbbi egészséges életvitelt akarja megalapozni. E tevékenység eredményei ennek megfelelően csak a későbbi életszakaszokban mutatkoznak majd meg teljes mértékben.

Minden egyes gyermekben megnyilvánul a sokrétű emberi természet, melyet az óvodapedagógus tisztelettel tanulmányoz. A pedagógus a gyermek megnyilatkozásaiból tudja meg, hogy mire van szüksége, amely ítélettől és előítélettől mentes. Szeretetteljes együttélést vállal a gyermekkel, amelyben a gyermek emberi méltóságát megőrizheti.

A gondozás tevékenységei: a testápolás, a táplálkozás, az öltöztetés-öltözködés, mely nemcsak a gyermek fizikai szükségleteit elégítik ki, hanem egyben a lelkét is ápolják, növelik biztonságérzetét és hozzásegítik az egészséges életvitel kialakításához. „Anyai” gondoskodást vállal az óvodapedagógus, ezzel is segítve az átmenetet a család féltőoltalma és az óvodai gondozás között. Fejlődése során a gyermek egyre önállóbban látja el testi szükségleteit, majd az óvodapedagógus mintáját követve, ő is felajánlja segítségét a kicsiknek. A családi kapcsolat az egész csoportot átszövi, ezzel megteremtve a bizalmi légkört, melyben a gyermek biztonságosan mozoghat, megnyilatkozhat, alkothat és fejlődhet.

Célunk, hogy a gyermekek egészséges életvitel- igénye, szokása kialakuljon, testi, lelki fejlődésük önmagukhoz mérten optimális utat járjon be, az esetleges sérült funkciók differenciáltabb működését –szükség esetén szakemberek bevonásával- tudatosan

megtámogassuk, fejlesszük.

2.3.2 A testnevelés

A mozgás, a sport, az egészséges életmód egyik nagyon fontos eleme. A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy minél több idő jusson a szabad mozgásra, korosztályonként változó minőségű mozgási lehetőségekkel. Minél nagyobbak, érettebbek a gyermekek, annál inkább képessé válnak az összerendezettebb mozgásformák kivitelezésére, ekkor már „megkínálhatóak”, különböző sportfoglalkozásokkal is. A mozgás szeretete kihat az egész életre. Célunk, hogy sportszerető felnőtteké váljanak, igényük legyen a rendszeres testmozgásra, mellyel karban tarthatják a testüket, és a mozgáshiányos életmódból adódó betegségek esélye is csökkenthető. A saját test szeretete, elfogadása az egész életünket áthatja.

Célunk, hogy a megőrizzük és tápláljuk a gyermekek ösztönös mozgásszeretetét és -igényét, melyet az iskolás évek alatt tudatos sportválasztás követhet. A mozgás egészséges örömforrás.

2.3.3 Az érzelmi nevelés és a szocializáció

Óvodai nevelésünk a gyermekben működő természetes erőket kívánja támogatni úgy, hogy a gyermek szabadon tudja azokat alkalmazni, fejleszteni. Nyilvánvaló számunkra az érzelmi biztonság, a szeretet, odafigyelő gondoskodás fontossága. Az ilyen légkörben nevelődő gyermekek a saját igényeikhez mérten tudnak koncentrálni magukra és nyitni a társaik felé, és eközben fejlődnek szociális képességeik is. Ez lehetőséget ad valódi közösség létrehozására, melyben a „mindenki fontos, mindenkinek van szerepe, mindenkire szükség van” élménye és megélése valamint a szolidaritás érzése végigkíséri őket életük során.

Óvodánk csoportjai életkorilag heterogének, mellyel szándékosan szeretnénk leképezni a család természetes közeget. Ez a fajta csoportszerkezet a gyermekek összetartozási élményét is pozitívan befolyásolja, illetve közösségi nevelés legtermészetesebb közege.

Célunk, hogy minden gyermek képes legyen egyéni érdekeit a közösségen belül érvényre juttatni a csoport normái alapján. A nevelés hatására jusson el a kezdeményező, kooperatív viselkedésig, amelynek alapszabályai beépülnek a normarendszerébe. Rendelkezzen

egészséges érzelmekkel, ezek kimutatására, megjelenítésére ismerje, alkalmazza a társadalom által elfogadható módokat és mértéket.

2.3.4 Az anyanyelvi és értelmi nevelés

Az óvodáskorú gyermeknek szüksége van arra, hogy az anyanyelvét minél biztosabban tanulja meg. Az anyanyelvi nevelés az egész óvodai életet áthatja, valamennyi tevékenységi formájában jelen van. A kommunikáció elsődleges eszköze a nyelv, melynek elsajátításában, gyakorlásában minden lehetséges módon segíteni kell a gyermeket. Probléma esetén logopédus segíti a gyermekek fejlődését és együttműködik az óvodapedagógusokkal. Fontos, hogy a gyermekek szívesen beszéljenek, bátran közöljék gondolataikat, ehhez a pedagógusnak biztosítani kell a bizalmi légkört.

A foglalkozások során arra törekszünk, hogy a gyermekek minden érzékszervükkel tapasztalatokat gyűjthessenek. A tevékenység szervezést a gyermekek aktív részvételére alapozzuk, és hagyjuk, hogy az érdeklődésük befolyásolhassa a foglalkozások menetét, ezzel szeretnénk fenntartani a kíváncsiságukat, figyelmüket, érdeklődésüket.

Célunk, hogy minden gyermek spontán és szervezett keretek között szerzett tapasztalatai, ismeretei bővüljenek, az értelmi képességei (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás), valamint kreativitása fejlődjön.

2.3.5 Művészeti nevelés

Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy megismerkedjenek a művészetekkel, a szabad alkotás örömeivel. A gyermekek rendszeresen vesznek részt közös zenéléseken, énekeket, mondókákat tanulnak, napi rendszerességgel hallgatnak meséket, és el is játsszák azokat. Ma már tudományosan bizonyított, hogy a művészet fejleszti többek között a szociális készségeket és az érzelmi intelligenciát.

Célunk a lehető legközelebb hozni a gyermekekhez a művészeteket és a művészetek iránti igényt, mely az önmegvalósítás egyik lehetősége. Pedagógiai munkánk során következetesen és határozottan képviseljük, hogy az alkotás öröme a cél. Tudatosan kerüljük a végeredmény minőségének megítélését, szubjektív értékelését.

2.4 Nevelési feladataink megvalósulása

Az óvodai nevelés legfőbb célja, hogy a gyermekek én-képe, testtudata, önismerete, önértékelése egészséges módon fejlődjön, igénye legyen az önállóságra, de tudjon segítséget kérni, hogy megtanuljon a környezetéhez alkalmazkodni, megtanulja a társait elfogadni. Az óvoda, mint a nevelés, a szocializáció egyik színtere, befolyásolja a gyermek életét, pedagógusokhoz fűződő viszonyát, a jövőbeni közösségek tagjaihoz való közeledését, illetve a tanuláshoz való hozzáállását. Hatalmas a felelősségünk abban, hogy a gyermekekben rejlő ösztönös kíváncsiságot, tudásvágyat kielégítsük, és ébren tartsuk. A család mellett a miénk is a lehetőség, hogy megtanítsuk gyermekeinket szeretni, tisztelni és elfogadni a másságot, az egyedit, az ő tőle különbözőt. A mi feladatunk megalapozni a tudását, ismereteit, megerősíteni öntudatát, az óvoda-iskola közé hidat építeni, és ezen átkísérni. Nevelési feladataink megvalósítását megelőzi a tudatos tervezés, a gyermekek egyéni igényéhez alkalmazkodva a rugalmas végrehajtás, és a kitűzött céljaink és a gyermekek kialakult kompetenciájának összehasonlítása, az önellenőrzés.

3 Az óvodai élet megszervezésének elvei

Óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplői az óvodapedagógusok. Az éves munkatervet, nevelési tervezetet, az ezzel harmonizáló programrendet, az ünnepeket, jeles napokat megelőző tevékenységeket a hozzánk járó szülők szokásaihoz igazítva, a gyermekek korának és képességeiknek megfelelően együtt állítjuk össze. Az óvodapedagógus és a gyermekek között dolgozó segítő munkatársak is szervezik, segítik és végzik a háttérmunkát. A Csupacsoda csapata azt az elvet vallja, hogy derűs hangulatban, szeretetteljes környezetben a feladatok végzése is könnyebb és fontos, hogy a gyermekek is azt lássák, hogy mindenki szereti a munkáját, hivatását. Az elfogadó, segítő, támogató attitűd pozitív mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusok szakmai tudásuk gyarapítása érdekében tevékenységünk szerint részt vesznek továbbképzéseken. Továbbképzési tervünkben az integrált nevelésről szóló, illetve, mese és drámapedagógiával kapcsolatos ismeretek megszerzését részesítjük előnyben

A csoport munkáját folyamatosan, átfedésben, de eltolt időbeosztásban két óvodapedagógus látja el, akik rendelkeznek a megfelelő képesítéssel. Az óvodapedagógus személyisége meghatározó a gyermekek számára, így kiemelt kritérium a gyermekek feltétel nélküli elfogadása, szeretete, az óvó-védő attitűd, a tiszta, gondozott megjelenés, valamint a helyes beszéd. A csoportokban egy-egy dajka segíti a munkájukat, illetve látja el a konyhai feladatokat. Az óvodavezető vezetői képesítéssel rendelkezik. Az óvoda képviselőjét a fenntartó által kijelölt ügyvezető végzi, aki a pedagógusi munkában is részt vesz, gyógypedagógusi végzettséggel rendelkezik. A szakmai csapatnak tagja két külsős gyógypedagógus, akik segítik munkánkat. Szükség esetén az épület körüli munkákban és a takarításban segítséget veszünk igénybe részmunkaidős kisegítőktől.

3.1 Feladataink, elvárásaink magunkkal szemben

Óvodánk dolgozóinak kivétel nélkül kiemelt feladata a gyermekek „szolgálat”, az értékek és szabályok megteremtése és annak betartása, ezáltal a példamutatás, valamint a gyermekek

és családjaik elfogadása. Természetesen adódhatnak konfliktusok mind a gyermekkel, mind a szülőkkel, melyeket a gyermek érdekét mindig szem előtt tartva kell megoldani. Szeretnénk, ha családok éreznék, hogy bármilyen problémával, kéréssel, ötlettel, bizalommal fordulhatnak hozzánk. Törekszünk arra, hogy minden családdal maximálisan együtt tudjunk működni, a gyermekek érdekében. Az óvodai élet megszervezése is ezen elvek mentén valósul meg, megteremteni az időt és a teret az egyéni igények kibontakozására, megnyilvánulására (mind a gyermekek, mind szüleik esetében).

A sokszor emlegetett egyéni igényeket figyelembe véve szervezzük a gyermekek mindennapjait. A kisgyermek saját bioritmusa csak lassan válik stabillá. A Csupacsoda Óvoda ezt a folyamatot úgy segíti, hogy a gyermek életét mindig ismétlődő, rendszeresen visszatérő időbeosztással tagolja. Az óvodapedagógusoktól jövő biztatást érezhet mindenki a maga számára arra, hogy mindenhez van elég idő, és mindennek eljön az ideje. Tudatosan élünk a ritmikus ismétlés én-erősítő, szorongásoldó hatásával. Ezzel teremtjük meg azt a keretet, szabályrendszert a gyermekek számára, amiben biztonsággal mozoghatnak, hiszen kiszámítható. A szülőknek is támpontot ad a gyermekek mindennapjaihoz, tudják, hogy mikor mi történik az óvodában. Általában három-négy év telik el az óvoda kezdete és az óvodáskor vége között. Tény, hogy a vegyes életkorú csoportban, minden gyermek máshol tart a fejlődésben, ezért tudásuk és képességeik nem lehetnek egyformák.

A témakörök, tevékenységek, művészeti foglalkozások, étkezések, mesék, verses-dalos ritmikus játékok visszatérnek évi, havi, heti és napi rendszerben. Az idő előrehaladtával újra és újra találkoznak ugyanazzal a tevékenységgel, ismerettel, de mindig bővülő tartalommal, így a tanulási folyamatban benne van az ismétlés, a tudás elmélyítése, de ezzel párhuzamosan a felfedezés, az új ismeretek elsajátítása is.

3.1.1 Vezetői feladatok, elvárások

- A gyermekek szükségleteinek biztosítása, a gyermek feltétel nélküli elfogadása, szeretete.
- A családok és szokásaik megismerése, egyéni igények felmérése és figyelembe vétele (normál kereteken belül, ami harmonizál az óvoda elképzeléseivel).
- A gyermekek számára biztonságot jelentő következetes, felelős magatartás és

természetes viselkedés.

- Az egyéni, egyedi és a másságból fakadó értékek, személyiségek elfogadása, toleráns magatartás.
- Az óvodai élet, programok megszervezése.
- A nevelő testület tagjainak irányítása, feladatok kijelölése és annak ellenőrzése, valamint az ehhez kapcsolódó dokumentumok elkészítése.
- A nevelési feladatokban aktív részvétel, a gyermekek mindennapjainak nyomon követése.
- Szupervízió.
- Az óvoda gazdasági feladatainak ellátása.
- A munkáltatói feladatkör ellátása.
- Az élethosszig tartó tanulásban való aktív részvétel szervezett formában, vagy autodidakta módon.

3.1.2 Óvodapedagógusi feladatok, elvárások

- A gyermekek szükségleteinek biztosítása, feltétel nélküli elfogadása, szeretete.
- A gyermekek megismerése, megfigyelése, fejlődésének nyomon követése és annak dokumentálása.
- A családok és szokásaik megismerése, egyéni igények felmérése és figyelembe vétele (normál kereteken belül, ami harmonizál az óvoda elképzeléseivel).
- A gyermekek számára biztonságot jelentő következetes, felelős magatartás és természetes viselkedés.
- Az egyéni, egyedi és a másságból fakadó értékek, személyiségek elfogadása, toleráns magatartás.
- A gyermekek életterének rendben, tisztán tartása és otthonossá tétele. Ízléses, esztétikus, hangulatteremtő dekoráció készítése.
- A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges napirend, heti rend, valamint nevelési terv összeállítása és elkészítése az óvodapedagógus feladata, de a támpontokat nevelőtestületi megbeszélésen jelöljük ki. Ezek elkészítése során kiemelt figyelmet kapnak a gyermekek egyéni igényei és a csoport dinamikai

jellemzői is, ez azt jelenti, hogy a nevelési tervhez szervezett program minden esetben a csoport ismereteinek, gyermekek életkorának, fejlettségi szintjének és érdeklődési körének megfelelően kerül kiválasztásra.

- A gyermekekkel kapcsolatban lévő más szakemberekkel történő információ csere és kapcsolattartás.
- Feladatai közé tartozik még a szülőkkal való kapcsolattartás, mind az átvételkor, mind az átadáskor, illetve előre egyeztetett időpontban történő beszélgetés, tanácsadás, információ csere és egyes esetekben annak dokumentálása.
- Az élethosszig tartó tanulásban való aktív részvétel szervezett formában, vagy autodidakta módon.
- A tehetséggondozás módszereinek megismerése, elsajátítása, gyakorlatban való hatékony alkalmazása.
- A (gyermek és felnőtt) konfliktusok megoldása során a demokrácia elvének, a jobbítás szándékának érvényre juttatása, és az adott helyzethez szükséges differenciálás alkalmazása.
- A befogadó, inkluzív pedagógia megismerése, elsajátítása az SNI gyermekek magas szintű fejlesztése érdekében.

3.1.3 A segítő feladatai, velük szemben támasztott elvárások

- A gyermekek szükségleteinek biztosítása, a gyermek feltétel nélküli elfogadása, szeretete.
- A családok és szokásaik megismerése, egyéni igények felmérése és figyelembe vétele (normál kereteken belül, ami harmonizál az óvoda elképzeléseivel).
- A gyermekek számára biztonságot jelentő következetes, felelős magatartás és természetes viselkedés.
- Az egyéni, egyedi és a másságból fakadó értékek, személyiségek elfogadása, toleráns magatartás.
- Az óvodapedagógusok munkájának segítése, a gyermekek körüli teendőkben való részvétel.
- Az óvoda a higiéniai szabályoknak megfelelő tisztántartása, a környezet rendbe

tétele.

- Az élethosszig tartó tanulásban való aktív részvétel szervezett formában, vagy autodidakta módon.

3.1.4 A munkánkat segítő szakemberek feladatai

Szükség esetén igénybe vesszük más szakemberek segítségét. Az előre egyeztetett fejlesztő foglalkozásokra helyet és eszközöket biztosítunk a hatékony munka érdekében. A harmonikus együttműködéshez elengedhetetlen, hogy ismerjük, elismerjük és összehangoljuk módszereinket. A gyermekről minden információt megosztunk, mely a közös munkához szükséges, a szakember folyamatosan tájékoztat minket a gyermek fejlődéséről.

3.2 Gyakorlati megvalósulás

3.2.1 Nyitva tartás, szüneteink

Egész napos nyitva tartással működünk, ez azt jelenti, hogy a gyermekekkel reggel 8 órától, délután 16.30-ig óvodapedagógus van.

Óvodánk a szülők munkaidejéhez alkalmazkodva, nyitva tartási időn kívül is, igény szerint reggel 7.00-8.00-ig, délután 16.30-18.00-ig biztosítja a gyermekek felügyeletét. Gyermekeink 16 órától szabadon választott különórákon vehetnek részt (sport, zenei, nyelvi fejlesztő foglalkozások, hittan), ezek legkésőbb 18 órára befejeződnek. A családok szabadon megválaszthatják a délutáni foglalkozásokat, ezáltal minden gyermeknek egyéni heti rendje alakul ki.

A nevelési év szeptembertől májusig tart, ez azt jelenti, hogy a tervezett foglalkozások sora május 31-én befejeződik. Egy közös családi nappal elbúcsúztatjuk tanévet és megünnepeljük gyermekeinket. A nyári időszak az óvodánk életében az aktív pihenés időszaka, amikor az időjárás függvényében a lehető legtöbb időt töltjük a szabadban. Sétálunk, kirándulunk, strandolunk, játszunk az udvaron. Óvodánk augusztusban 2 hétig tart zárva.

A munkaszüneti napokon és decemberben a két ünnep közötti időszakban zárva tart az óvoda. A szombati munkanapokon nyitva tartunk, igény szerint fogadjuk a gyermekeket.

3.2.2 Név használata, ovis jelek helyett

Óvodánkban nem használunk ovis jeleket. A gyermekek óvodában használt személyes tárgyaira név kerül. Mindenkinek az édesanyja, édesapja által leggyakrabban használt becenevét írjuk az ovis jelek helyett. Ez azt a célt szolgálja, hogy a gyermekeket ne egy választott tárggyal, állattal esetleg növénnel azonosítsuk, hanem a nevével.

(Az erről szóló értekezés a 2. számú mellékletben olvasható.)

3.2.3 Beszoktatás

Minden gyermek egyedi előélettel érkezik az óvodába, ezt minden körülmények között szem előtt kell tartani. A jelentkezéskor a szülő gyermekével együtt érkezik. Szóbeli tájékoztatás után, személyesen vezetjük körbe az óvodán. Előzetes beszélgetésen felvesszük az anamnézist.

A gyermekek beszoktatása az első napokban az egyik szülő jelenlétét is megkívánja, így a biztonságot nyújtó ölből fedezheti fel az új környezetet.

3.2.4 Napirend

A napirend egy meghatározott keretet ad a hétköznapoknak. A kisgyermekek igénylik az ismert és áttekinthető ismétlődésekkel tagolt időrendet. Hamar megtanulhatják a napi történések sorrendjét, illetve, hogy milyen tevékenységek váltják egymást, ez adja a kiszámíthatóságot, biztonságérzetet számukra.

A délelőtti tevékenységek a közösen fél 9- 9ig eltöltött reggeli után kezdődnek. A fél 9-es érkezés időpontjának a betartását azért kérjük, hogy senki ne maradjon le az étkezésről, majd az azt követő tisztálkodásról és a tevékenység előkészítéséről. Minden nap kiemelt helyet foglal el az irányított foglalkozások mellett a szabad játéktevékenység, a csoportszobában és az udvaron. A levegőzést a közös gyümölcs-, és zöldségevés előzi meg, melynek elkészítésében részt vehetnek a gyermekek is.

A közös ebéd után, a csendes pihenőt mindig meseolvasással kezdjük, melyet a gyermekek már az ágyaikból hallgatnak. Természetesen lehetőséget biztosítunk a csendes elfoglaltságra azoknak a gyermekeknek, akik kevesebbet, vagy egyáltalán nem alszanak.

A délutáni időszakban szabadon választott programokon vehetnek részt a gyermekek. A szabadjáték is szabadon választott.

Minden évszakban törekszünk arra, hogy a gyermekeknek minél több tevékenységet szervezzünk a friss levegőre, akár program, akár a napi foglalkozások, vagy a szabadjáték keretén belül.

3.2.5 Heti rend

A heti rend tartalmazza a gyermekek mindennapi eseményeit „feladatait”. Tájékoztatás jelleggel kerül ki a faliújságra és a szülők számára elektronikus úton is elérhető. Ezt azért tartjuk fontosnak, hogy a szülő tudja, hogy a gyermekével mi történik aznap. Így a család is része lesz az óvodai életnek, és az óvoda is az otthoni életnek.

3.2.6 Tevékenység tervezés, nevelési tervezet

A pedagógiai programunkban meghatározott módszerek, irányelvek és kitűzött célok érvényesülnek az éves munka megtervezésében, melyet az évnnyitó értekezleten rögzítünk az éves munkatervünkben. Az óvodapedagógusok feladata a havi nevelési tervezet összeállítása, melyben pontosan megjelölik az abban a hónapban tervezett ismeretanyag, versek, mesék, témakörök, vizuális feladatok heti bontásban. Ez tartalmazza a kiemelt programokat, melyek harmonizálnak az aktuális tudásanyaggal. A családok így nyomon követhetik, hogy a gyerkőc milyen ismeretanyaggal találkozik az óvodában. A nevelési tervezetben jelöljük az otthoni „feladatot”, mely lehet anyával, apával, tesóval közös gyűjtés, kivágás, vagy egyéb az óvodai foglalkozást előkészítő tevékenység. Fontosnak tartjuk a családokkal való szoros együttműködést.

3.2.7 Ünnepek

Állandó ismétlődéssel térnek vissza a természet évszakonkénti változásai, az ehhez kapcsolódó népszokások, hagyományok és a vallási, történelmi, állami, nemzeti ünnepek, valamint a gyermekek születésének napja. A természet szüntelen körforgásban, az évszakok váltakozásában éli ritmusát, a tavasz a megújulás, a nyár a kiteljesedés, érés, az ősz a szüret,

elbúcsúzás és a tél az álom, elmúlás.

Mivel a gyermek koránál fogva még nem értheti meg közvetlenül az ünnepek belső tartalmát, ezért az óvodapedagógus felelőssége ezeket a tartalmakat érzékekkel felfogható, átélhető formába önteni számára. Az ünnepek megjelenítése minden évben új személyes viszonyt kíván az óvodapedagógustól az ünnepek időt álló tartalmával és a jelképekkel. A csoportszobában és az óvoda közös helyiségeiben tükröződnie kell az adott évszak hangulatának és az évkörön belüli ünnep jellegzetességének.

3.2.8 Dokumentálás

Programunk része a tervezés, megvalósítás és visszacsatolás, a folyamat dokumentálása, valamint a tapasztalatok mentén történő újra tervezés. A programunk gyakorlati alkalmazása során szerzett tapasztalataink alapján, állandó önellenőrzést tartunk.

Célunk a folyamatos innováció.

3.3 Óvodánk kapcsolatrendszere

3.3.1 Család és óvoda kapcsolata

Az óvoda (természetesen a bölcsőde és az iskola is) a család után a nevelés másodlagos színtere, tehát olyan összefonódásnak és együttműködésnek kell létrejönnie az intézmény és a család között, hogy a gyermek életének e két színterében természetesen, biztonságban éljen és fejlődjön testileg, lelkileg és mentálisan. Mi tudatosan építjük a családokkal a kapcsolatot és teremtjük meg számukra is a feltétel nélküli elfogadó, bizalmi légkört. A beiratkozást megelőzi az ismerkedés szakasza, amikor a szülő megosztja velünk gyermeke anamnéziséét, illetve a családok eljönnek ismerkedni hozzánk, beszélgetni a pedagógusokkal. A beszoktatási idő alatt is sok fontos információt kaphatunk a gyermekekről.

A gyermekek reggeli átvételekor és délután, mikor hazabocsájtjuk őket a szülőkkel való információ csere minden esetben megtörténik. A félévenkénti szülői értekezlet és egyéni fogadóórákon kívül, előre megbeszélt időpontban szívesen állunk a szülők rendelkezésére, ezt a rugalmasságot és érdeklődést várjuk a szülőktől is.

3.3.2 Az óvodánkban dolgozók kapcsolata

A mindenki egyéért és egy mindenkiért elvét valljuk. Fontos, hogy a nálunk dolgozók szeressék a munkájukat, bízzanak a maguk és kollégáik képességeiben, valamint támogassák egymást, tudjanak együttműködni. Heti és havi rendszerességgel tartunk megbeszéléseket, amin mindenkinek van lehetősége a saját elképzeléseit, terveit, ötleteit elénk tárni. Az adódó konfliktusokat, nézeteltéréseket törekszünk minél hamarabb, békés úton megoldani. Ezt várjuk el egymástól.

3.3.3 A gyermekekkel foglalkozó szakemberek, az óvoda és a családok kapcsolata

A szülők mindenkit jól ismernek, akik a gyermekeikkel foglalkoznak, vagy kapcsolatba kerülnek velük. Minden terápia előtt a szülőket a szakember tájékoztatja. A szülők kérhetik a rendszeres konzultációt, akár személyesen, vagy írásban, esetleg telefonon. Az óvodapedagógusok minden gyermekről fejlődési naplót vezetnek, melybe a segítő szakemberek által írt szakvélemény is bekerül. A fejlesztésen résztvevő gyermekről minden foglalkozás után szóban informálódnak az óvodapedagógusok, melyről a szülőt is tájékoztatják. Tehát a hétköznapiakban a gyermekek óvodapedagógusa közvetít a szakember és a szülők között.

3.3.4 Az óvodánk külső és más intézményekkel való kapcsolatai

A szomszédságunkban lévő Bóbita Óvodával bérleti szerződésünk van a tornaterem használatára.

Ismeretterjesztés céljából előadásokat szervezünk a szülőket érdeklő, érintő témákban meghívott előadókkal.

Kapcsolatban állunk:

- Egészségügyi szakszolgálattal (orvos, védőnő, fogorvos), a szakemberekkel a gyermekek az évi kétszeri egészségügyi vizsgálat lebonyolítása alkalmával találkoznak, vagy rendkívüli esetben.

- Az óvodapedagógusok továbbképzése miatt az oktatást szervező intézményekkel.

Gyakorlati lehetőséget biztosítunk a képzést végző intézményekkel együttműködve.

Budapest-Pesterzsébet Önkormányzatával is kapcsolatot tartunk, valamint a közeli művelődési házzal a programszervezés miatt.

A gyermekek utógondozásában is szerepet vállalunk, ha szükséges ehhez, felvesszük a kapcsolatot az iskolával, illetve a gyermekkel foglalkozó intézményekkel.

4 Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus ehhez kapcsolódó feladatai

4.1.1 Szabadjáték

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. Óvodánkban kiemelt fontosságot élvez a szabadjáték, melyre minden nap időt biztosítunk, a napirendbe beépítve. A szabadjáték, mint valódi tapasztalatszerzés. A játék időben, a gyermekek mellett az óvodapedagógusok különböző tevékenységeket végeznek, úgy mint foglalkozások, szemléltető eszközök előkészítése, háztartási és kerti munkák, ezzel megerősítve a gyermekekben azt az érzést, hogy mindenkinek megvan a maga elfoglaltsága, mellyel hasznos tagjává válik kis közösségünknek. Így a gyermeket megerősíti abban, hogy amit éppen csinál az fontos tevékenység. Arra is van lehetőség, hogy a gyermek rövidebb időre „segítsen” az óvodapedagógusnak. Nem a munka eredménye, a teljesítmény a fontos, hanem az igazi örömet okozó tevékenység folyamata. A szabadon játszó gyermekek rendelkezésére állnak a különböző szerepjátékok kellékei, a bábok, jelmezek, kisbútorok, valamint építőelemek, járművek, babák és választhatnak a kognitív képességeket fejlesztő társasjátékok közül is. A csoportszobát úgy rendeztük be, hogy a gyermekek mindent elérjenek segítség nélkül, illetve a különböző tevékenységeket végzők ne zavarják egymást. A gyermek úgy alkalmazza a játékszert és játékbútort, az anyagokat, ahogyan szüksége van azokra: környezetét alakítja, játékvilágát megteremti, és annak lakosává válik.

Fontos, hogy a felnőtt a saját tevékenysége közben a játszó gyermekeket figyelemmel kísérje, és megértéssel kövesse, és ha kell, segítsen a bolyongó gyermekeknek a kapcsolódásban, kezdeményezésben. Az adott helyzetben, megfelelő eszközt vagy ötletet tudjon felajánlani. Az óvodapedagógus törekszik arra, hogy a konfliktushelyzeteket megelőző jeleket észrevegye és ilyenkor időben, tapintatosan belépjen a gyermekek játékvilágába, mint szereplő, aki továbbsegít, majd kilép újra, mintha ott se lett volna. A probléma megoldását esetleg egy kérdés felvetésével segíti elő, így a gyermekeket egy általuk megtalált, új folytatási lehetőségre vezeti. Az egymás, önmaguk, vagy a tárgyak felé irányuló veszélyes és agresszív viselkedés semmilyen körülmények között nem elfogadható, ilyenkor az óvodapedagógus legjobb belátása szerint beavatkozik.

A gyermek fejlődésének várható jellemzői óvodáskor végére:

- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- Játékhelyzetben újraalkotja a felnőttek tevékenységét, tapasztalatait, az őt ért ingereket.
- Társaihoz tud kapcsolódni és a játék során cselekvéseit összehangolja.
- Játékához képes eszközöket készíteni, behelyettesíteni, a játékterületeket átrendezni, kialakítani.
- Játéka kreatív, tud kitartóan, elmélyülten konstruálni és társas játékokkal játszani.
- Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolását.
- Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről, a másik kedvéért, megérti és elfogadja mások vágyait.
- Képes szerepvállalásra és a szerepek kiosztására.
- Képes szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására, a negatív szerepben negatív, a pozitív szerepben pozitív tulajdonságokkal részt venni és a kettő között különbséget tenni.
- A játéktémát napokon keresztül folytatja társaival.
- Kialakulnak olyan érzelmi-akarati tulajdonságaik, amelyek alkalmassá teszik a közösségben való sikeres eligazodásra (pl. türelem, együttérzés, segítőkészség, kitartás, küzdeni tudás, tolerancia stb.).

4.1.2 Mozgás, testnevelés

A mozgás, a sport érték; a szabadidő hasznos, értékes eltöltésében, az egészség megőrzésében, annak megtartásában, az egészséges életmódra nevelésben, és az életvédelemben is kiemelten fontos szerepet tölt be és fegyelemre, önkontrollra, kitartásra nevel és megtanít küzdeni egy célért. Kiemelt jelentőséget nyilvánítunk programunkban a sportra nevelésnek, melynek egyik fontos része a szabad, lendületes, differenciált mozgásformákat biztosító udvari szabadjáték. A másik fontos része a szervezett, irányított mozgásfejlesztés, mely során a gyermekek akadálypályákkal ismerkednek, mozgásformákat gyakorolnak a játékos, zenés foglalkozás keretein belül. Ezért is építettük bele a napirendbe a

mindennapos levegőzést, udvari játékot, sétát, kirándulást, valamint a szenzomotoros foglalkozásokat. Nem mindegy azonban, hogy mikor, milyen mozgási lehetőséget biztosítunk gyermekeink számára, nagyon fontos, hogy figyelembe vegyünk a testi adottságokat, a terhelhetőséget, érettséget és az érdeklődést.

3-4 éves korban a szimmetrikus mozgások ajánlottak, melyek egyaránt igénylik mindkét agyfélteke fokozott működését. Lényeges, hogy ezek természetes mozgások legyenek, melyek nem terhelik egyenetlenül a gyermekek szervezetét és ebből kifolyólag nem okoz deformitást, nem megterhelőek a csontozat és izomzat számára. Emellett azt is figyelembe kell venni, hogy ebben a korban még rövidebb ideig tudják a figyelmüket összpontosítani, nehezen tűrik a monoton jellegű mozgásokat. Így érdemes a több szabad, lendületes mozgást engedő, játékos, ritmusos, dalokkal és mondókákkal kísért irányított mozgást választani a gyermekeknek, mely az anyanyelvi fejlődést is elősegíti. Ennek megfelelően a programunkban is kiemelten foglalkozunk az óvis torna szervezésével. A délutáni választható foglalkozások közül a tartásjavító tornát ajánljuk ennek a korosztálynak.

4-5 éves korban a gyermekek közösségbe való beilleszkedése a mindennapok szabályainak megértése és betartása már rutinszerűvé válik. Ekkor ajánlott bevezetni olyan mozgásformákat, amihez irányított figyelem, önfegyelem, valamint szabálytartás is szükséges. Kitűnő választás ebben az életkorban az úszás, melynek a vízhez szoktatás, illetve a vízbiztonság kialakítása az elsődleges célja, illetve a ritmikus gimnasztika játékos bevezetése.

5-6 éves korban előtérbe kerülnek azok a gyakorlatok, amelyek kifejezetten a mozgáskoordinációt, a koncentrációt segítik és erősítik. Sor kerülhet már az úszásnemek elsajátítására, a különböző labdajátékok alapjainak megismerésére, valamint az eddigi játékos sport foglalkozások sportág specifikus gyakorlatainak bevezetésére. Részletesen körbejártuk a „küzdősportok” témakört, és arra az elhatározásra jutottunk, hogy felkínáljuk a lehetőséget a szülők számára és igény esetén megszervezzük.

A gyermekeink mozgásfejlődését az óvodapedagógus megfigyeli és a fejlődési naplóban dokumentálja. Ez azért nagyon fontos, mert ha az adott gyermek a korcsoportjától való eltérő mozgásfejlődése, mozgáskoordinációs problémája, illetve bizonytalan egyensúlyészlelése nincs időben korrigálva ez a későbbiekben, az iskolában problémákat

okozhat. Továbbá a mozgásos cselekvés a személyiséget is komplexen és sokoldalúan fejleszti.

A gyermek fejlődésének várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- Tud rövidebb távon egyenletes iramban futni.
- Játékokban betartja a szabályokat.
- Tud ütemtartással járni.
- Tud helyben labdát vezetni.
- Tud célba dobni.
- Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban.
- Tud néhány mozgásos játékot irányítás nélkül játszani.
- Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.
- Mozgásos játékot spontán kezdeményez, megszervez, akár új szabályokat is kitalálva.
- Akadálypályát épít.
- Mozgása harmonikus összerendezett, egyensúlyérzéke fejlett.
- Megfelelően, biztonságosan tudja használni a nagymozgásos játékeszközöket, biztonságra törekszik, mind maga, mind a társai épségére ügyel.

4.1.3 Mese, bábozás

A meseolvasás közben a gyermek belső képeket „készít” a meséhez, fantáziál. Minden életkorban másfajta mesélésre van szüksége a gyermekeknek. Az óvodáskorú gyermekre jellemző, hogy számára egy lénynek a külseje tükrözi belső lényegét: a gonosz egyenlő a csúnyával, a jó mindig szép, vagy csak el volt varázsolva. A gyermek számára az is természetes, hogy harcot kell vívni, helyt kell állni ahhoz, hogy valami jó bekövetkezzék. Az óvodapedagógus hosszabb időn keresztül, meséli szóról-szóra ugyanazt a mesét. Az ismétlés nem unalmassá teszi a mesét, hanem elmélyíti az azonosulást és a megértést. Az érdeklődése és biztonságérzete nő, és örül, ha tudja, hogy mi következik, a gyermek érzelmei előre látható sorrendben jelennek meg és így élvezzi a feszültséget is, majd a feloldást.

A mesélés a mindennapjaink részét képezik, hiszen elalvás előtt évszakhoz, az adott

ünnepkörhöz, vagy az adott témához kapcsolódik a kiválasztott mese.

A délelőtti meseolvasás és bábozás a mesesarokban zajlik, mindenki a saját mesepárnáján varázsolódhat el a mese teremtette világban. A gyermekekkel szertartásszerűen a gyertyagyújtás után egy rövid versike kíséretében lépünk át a mesebirodalmába. A meseolvasás során a bábozás erősíti a gyermek figyelmét, színeivel, mozgásaival alátámasztja a gyermek belső képeit, aktivizálja őt, indíttatást ad arra, hogy a szabad játékban ő maga is fölépítsen egy tájat, bábfigurát keressen, vagy készítsen, és végül előadja bábszínházát a többieknek is. Egy ilyen, a gyermek által felépített és elmesélt bábjátéknak különleges varázsa van. Sokszor több gyermek vesz részt az előadásban, és az ő „függöny mögötti” kommunikációjuk rendkívüli szociális teljesítmény, mert mindent a sokszor „rögtönzött”, az adott pillanatban kitalált mese fontosságának és folyamatosságának rendelnek alá a bábozók. Olyan is előfordulhat, hogy az óvodapedagógus is bevonódik a rögtönzött bábjátékba, ő mesél, miközben a gyermekek előadják. Az előadás folyamatosan születik meg. Ilyenkor mutatkozik meg, hogy közös képi nyelvben tudnak gondolkodni a gyermekek az óvodapedagógussal. Sokszor már a pici gyermekek is elkezdnek bábozni, de ők még nem mernek, még nem tudnak mesélni.

A mesemondás, mesehallgatás fejleszti a gyermek érzelmi, értelmi és anyanyelvi képességeit egyaránt. Az óvodáskorú gyermeknek szüksége van arra, hogy a környezetében beszélt „anyanyelvét” minél biztosabban tanulja meg. Olyan régi szép szavakon megszólaló mesét is szívesen mesélünk az óvodában, amelyeket nem szükséges azonnal érteniük az óvodásoknak. Jó, ha a gyermekek csak sejtik a szavak jelentését, — de az érzelmi töltés ilyenkor is jelentős — és majd idővel tisztul az értés is.

Az óvodapedagógusok nyitottak és nagy érdeklődéssel fogadják a gyermek mesélőkedvét, melyben megnyilatkoznak belső titkaikról. A mese mondanivalóját a gyermekek mind-mind máshogy értelmezhetik, ezt az óvodapedagógus elfogadja, nem javítja ki, direkt módon nem irányítja, nem adja a gyermek szájába az ő általa vett értelmezést.

A gyermek fejlődésének várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen mesél, báboz, dramatizál.
- Gondosan bánik a könyvekkel.
- Néhány mesét, képes emlékezetből felidézni.

- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Udvariassági kifejezéseket használ.
- Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Tud történeteket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára gondolatainak érthető kifejezését.
- A beszéd hangjait tisztán ejti.
- Megszilárdul a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokása, figyelve fenntartásának és ellenőrzésének egyezményes jelzései.
- Tevékenyen, aktívan vesz részt a beszélgetésekben, felfogja, megérti a hallott vers témáját, humorát, költői képeit, a hangzás, a hangulat, érzelem és alkalom egységében.
- Össze tudja kötni a folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait.
- Vannak kedvenc mesehősei, a velük történetek megjelennek a játékában (bábozásban, dramatizálásban, szerepjátékban).
- Beszélget az elhangzottakról, megjegyzi az érdekes mese és szófordulatokat, furcsa, vagy széphangzású neveket, s ez beépül aktív szókincsébe.

4.1.4 Vers, ritmikus mondókák

Nem az az elsődleges cél, hogy minél több verset vagy dalt tanuljanak meg a gyermekek a foglalkozások során, hanem, hogy ritmizált beszéddel és énekelve, az óvodapedagógus olyan hangulatot teremtsen, ahol az ének és a vers örömet, és spontán ritmikus mozgást hívjon elő a gyermekekből. A nap folyamán olyan helyzetek is vannak, amikor a vers és a dal szertartás elemeként szerepel, például mesélés előtt, vagy a lefekvéshez készülődés közben, születésnap ünneplésekor.

A mesék, versek, és dalok kiválasztása, összeállítása az óvodapedagógus folyamatos, állandó feladata. Az adott évszakhoz, az ünnepekörhöz igazodva, a csoport összetételének

megfelelően, elsősorban népi forrásokból keres igazi meséket, verseket és dalokat. Örömmel tapasztaljuk, hogy a gyermekek szívesen rögtönöznek és találnak ki dallamokat, dallamos sorokat szabad játéuk során, melyben elmesélnek egy történetet, vagy így kommentálják saját játéukat. Mindezzel akár a logopédiai korrekció is megelőzhető. Figyelünk arra, hogy, a gyermek sohase kényszerüljön arra, hogy egyedül szerepelve kelljen egy verset vagy mondókát előadnia, de szívesen vesszük és figyelmet biztosítunk az előadást kezdeményezőik számára, majd szeretettel megdicsérik.

A gyermek fejlődésének várható jellemzői óvodáskor végére:

- Verseket, mondókákat képes emlékezetből felidézni.
- A gyermek, játék közben is odaillő mondókákat, verseket, rigmusokat mondogat.
- A versek, mondókák ritmikus szavalásán túl, a mondanivaló is felkelti érdeklődését és tudja értelmezni azt.
- Képes egyszerű rímeket gyártani.

4.1.5 Ének, zene, tánc, zenés játék

A zene éltetően hat, életerőt adva, de lehet akár káros hatása is. Ezért van a pedagógusnak nagy szerepe abban, hogy milyen dalokkal, zenékkal kínálja meg a gyermekeket, amit be tudnak fogadni, tudnak értelmezni és élvezni. Az életkorhoz kell igazítani a dalok, zenék kiválasztását.

A jó zene a csendből indul ki, és a gyermekek is csak oldott, nyugodt légkörben tudják átadni magukat a zene világának, hasonlóan, mint a meseolvasáskor. A zenei foglalkozás mindig dallamos köszönéssel kezdődik, ahol minden gyermeket egyenként megszólítunk és köszöntünk a zenei körben, ezzel segítve a ráhangolódást. A gyermekek a foglalkozás során nem csak a fülükkel és a szemükkel tapasztalhatják meg a hangszerek tulajdonságait, hanem mindenkinek van lehetősége kipróbálni azokat. A hangszereken keresztül érzékelhetik az anyagok minőségét és hangjellemeit (rézharangok, fabotok, csörgők, dobok, xilofon, harangok, cintányér, triangulum, sípok, fúvós hangszerek, fajtékok). A hallás nemcsak a fülben zajlik. A gyermek az egész testében érzékel, és hall, ezért kezd el a zenére rögtön mozogni, táncolni. A zenéhez közvetlenül kapcsolódik a mozgás. A gyermekek életkoruktól függően más és más hangszert használnak. A zenélés, az improvizálás, különböző

hangszerekkel előállított ritmusok, annak ismétlése, vagy felismerése, dallamok dúdolás, vagy hangszereken való megszólaltatása az ének foglalkozás szerves része. Jellemző az óvodás életkorra, hogy a gyermek bizalommal követi a pedagógus mozdulatát anélkül, hogy előre tudná milyen célból, végzik azt. Mondókákat, verseket, dalokat mozgással kísérik. A mindennapos tevékenységeket — a különböző munkákat is — gyakran kíséri ének és vers. Mindig úgy állítjuk össze a ritmikus játékot, hogy benne frissítő változásban jelenjenek meg az erőteljes és gyengébb, illetve a nagy és egészen finom mozgások, a vidám és komolyabb hangulatok. Helyet kapnak a szabályosabb gyermekjátékok is ugyanúgy, mint a körtáncok. A zene foglalkozások heti rendszerességgel ismétlődnek a szertartásszerű köszöntés az elején és elbúcsúzás a végén egy keretet ad a tevékenységnek. A dalok, mondókák, játékok évszakonként cserélődnek és minden évben a gyermekek korának megfelelően a repertoárt bővítjük. Az ünnepek közeledtével az ünnepkörhöz tartozó művekkel, dalokkal teremtünk hangulatot.

Mint minden foglalkozáson, itt sem kényszerítjük a gyermekeket a szereplésre, de biztató, bizalmat sugárzó szeretettel fogadjuk az egyéni kezdeményezéseket. Szívesen fogadjuk a gyermek, otthonról hozott zenéit, amiket a közös zenehallgatások alkalmával feldolgozunk, ezzel is bővítve a gyermekek zenei ízlésvilágát.

A gyermek fejlődésének várható jellemzői óvodáskor végére:

- A különböző cselekvéseit, tevékenységeit szívesen kíséri tanult, vagy spontán dallamokkal.
- Élvezettel hallgat zenét.
- Tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
- Tud dallam, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Meg tud különböztetni magas és mély, halk és hangos, rövid és hosszú, gyors és lassú hangokat, ütemeket, ritmusokat, és reprodukálja is azokat.
- Néhány hangszer hangját tudja azonosítani, és képről is felismeri azokat.
- A különböző mozgásokat és táncmozdulatokat, körjátékokat társaival együtt, egyöntetűen, esztétikusan végzi.
- Tud élvezettel, irányítás nélkül játszani néhány dalos játékot.

- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudja mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.
- Megbeszélés vagy egyéni ötlet alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudja kísérni.

4.1.6 Vizuális nevelés

A vizuális szó, látási érzeten alapulót jelent. A gyermek nem csak a látási, hanem valamennyi érzékszervével felfogott ingerek hatására belső képet készít. A vizuális foglalkozások során a belső képeknek a valamilyen formában történő megjelenítése a cél, ez az önkifejezés eszköze, melyhez szeretetteljes, és biztonságot sugárzó, környezetet kell biztosítanunk a gyermekek számára, melyben azt érezheti, hogy minden, amit csinál, létrehoz, alkot az érték. Szeretnénk megőrizni és szeretetünkkel bátorítani a gyermekeket arra, hogy alkossanak, tevékenykedjenek és szárnyaljon a fantáziájuk.

Óvodánkban különös figyelmet fordítunk a vizuális nevelésre. Külön kézműves sarkot alakítottunk ki gyermekek számára, hol a szabadjáték ideje alatt igény szerint, önállóan alkothatnak. A vizuális eszközeinket úgy válogattuk össze, hogy a legkisebbektől az iskoláskorú gyermekekig mindenki megtalálhassa a számára leginkább kézre álló technikát ez azért is fontos, mivel az óvodás keze az óvodáskor végére lesz alkalmas a „három ujjas” ceruzafogásra, ezért választhatnak vastagabb, kerek, vagy téglalakú krétákat is. A veszélyes eszközök használata, mint például a különböző mintázatot vágó ollók és lyukasztók, valamint a ragasztót a pedagógustól kell kérni és csak az ő jelenlétében használható. Az óvodapedagógus nyomon követi a gyermekek fejlődését, ha problémát tapasztal, akkor beavatkozik, segít a gyermekeknek.

A **rajzolás** történhet témához kötötten is, vagy a fentebb említett módon, amikor önállóan tevékenykednek a gyermekek, majd amikor befejezik a munkájukat, az elkészült rajzokat behelyezik a saját mappájukba. A gyermek rajzaiban nemcsak az figyelhető meg, hogy a képek egyre finomabbak és szebbek, hogy egyre jobban ábrázolja az őt körülvevő tárgyi világot és a lényeket, hanem a gyermek egész testi és lelki fejlődése tükröződik olyan pontosan, hogy az arra képzett óvodapedagógus leolvashatja belőlük a gyermek fejlettségi szintjét, esetleg hiányosságait, speciális szükségleteit. Az óvodáskor végén majd valamennyit ajándékként hazavihetik a gyermekek. Az óvodapedagógus maga is rajzol időnként a

gyermek előtt: plakátot készít, vagy a foglalkozáshoz képet, figurákat, alakzatokat rajzol.

Gyapjúkép-készítés, ami átmenet a plasztikus formázás és a képalkotás között. A színes megfestett, kártolt gyapjút filclapokra lehet tenni, és így képet készíteni, ami a rajzolás és festés tapasztalatait egészíti ki. A gyermekek rendszeresen készítenek gyapjúképet, ami egy rövid „kiállítási” idő után szétszedhető és ugyanabból az anyagból következő alkalommal is lehet képet készíteni. A gyapjúkép készítés technikáját az óvodapedagógus is alkalmazza, például mese illusztrációra, így a szereplők a gyermekek szeme láttára elevenednek meg.

Gyúrás, formázás technikáját a gyermekek kipróbálhatják különböző anyagokon, úgymint gyurma, só-liszt gyurma, agyag, meleg időben a „sarazás”, télen hó formázás, süteménytészta összedolgozása, szaggatása. A plasztikus tevékenységekkel a gyermekek minden héten többször találkozhatnak, történhet témához kötötten, vagy csak a tevékenység öröme, de minden esetben körültekintő előkészületet igényel. A pedagógusok előkészítik a használni kívánt anyagokat, az asztalokat viaszosvászonnal leterítik, majd a gyermekek ruhájuk védelmére kötényt kötnek, vagy átöltöznek (süteménysütésekor a tevékenység a felület fertőtlenítésével és kézmosással kezdődik). A foglalkozása során a kezek mozgását mondókákkal, dalokkal kísérjük a nagyobb volumenű mozgásoktól haladunk a kisebb, apróbb, koncentrációt igénylő mozgások felé. A tevékenység legfőbb célja az önkifejezés, az alkotás öröme, a kezek, ujjak egyre pontosabb mozgásokat, mozdulatokat végző finommanipulációja, a szem-kéz koordinációs képességek fejlődése. A végén a műveket a kijelölt polcra helyezik a gyermekek, következhet a rendrakás, takarítás, majd átöltözés, kézmosás. A gyermekek megtanulhatják, hogy a „munkaterepet” elő kell készíteni, majd a végén rendben kell otthagyni.

Nemezelés technikáját is elsajátíthatják a gyermekek 4-5 éves kor körül, mellyel a szappanos víz gyapjúra gyakorolt hatását, valamint az így megváltozó anyagminőségét is megfigyelhetik a gyermekek. Ehhez a tevékenységhez a gyermekeknek egyszerre több munkafolyamatot kell uralniuk, így amíg rá nem jönnek a technikájára, az óvodapedagógusok 1-2 gyermekkel foglalkoznak csak egyszerre, külön a kézműves sarokban. A nemezelés is megkívánja a fentebb említett előkészületet és utómunkákat.

A **festés** is nagyon körültekintő előkészítést, majd rendrakást igényel. Az óvodapedagógus elrendezi a megszokott sorrend szerint a gyermekek munkahelyét: papírt oszt, szivacsokat,

vizes üvegeket, majd festékeket rak az asztalra. A jó minőségű, élénk színű, könnyen kezelhető festékeket adunk gyermekeinknek. Fontos, hogy a tevékenység a színből, a színélményből indul ki és kontúrtales. A kontúros kifestők színezése az agy egészen más területére van hatással. Ahogy a rajzolásban, a festésben is megfigyelhető folyamat, hogy tükröt mutat az elkészült kép a gyermek saját világélményéről és fejlődéséről. A gyermek szabadon dönti el, hogy melyik színnel fest, hogy, hogy keveri azokat, és mikor van a munkájának vége. A különböző anyagok megfestése, többféle festési technika kipróbálása, a festék felhordására szolgáló eszközök színes palettája teszi igazán izgalmassá és megunhatatlanná ezt a tevékenységet. Befejezéskor az alkotásokat egy külön asztalra helyezik, ahol majd megszáradnak és szintén a gyermekek mappájába kerülnek. Ahogyan az előkészülésnél is segítettek a gyermekek, ugyanúgy részt vesznek az ecset és a szivacsok kimosásában, a víz cserélésében, a rendrakásban és az üvegek kimosásában is.

A gyermek fejlődésének várható jellemzői óvodáskor végére:

- Örömmel, saját örömeire alkot.
- Képalakításában kifejezi élményeit, gondolatait.
- Elképzelés után meseszereplőket stb. hangulatot is kifejezve, jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással ábrázol.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot.
- Téralakításban, építésben másokkal együttműködik.
- Környezetét szívesen dekorálja, szépítgeti.
- Ábrázolása változatos színhasználatot és tagoltságot mutat.
- Emlékezet utáni témákban a részleteket is ábrázolja.
- Tud különféle technikával képet alkotni, a technikát önállóan a rendelkezésre álló anyagból megválasztani.
- Tud embert ábrázolni felismerhető testrészekkel.
- Ceruzafogása kialakul.

4.1.7 A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés áthatja az óvodai élet egészét. Az udvari játék, séták, kirándulások, gyűjtések, kézműves foglalkozások során felhasznált termékek, sokféle alkalmat kínálnak az óvodapedagógusnak arra, hogy ráirányítsa a gyermekek figyelmét a természetes és mesterséges környezet csodáira. Lehetőséget nyújtanak az élettelen és élő természet évszakonkénti változásának, a különböző növény- és állatfajok tulajdonságainak megfigyelésére, az élettelen és élő környezeti tényezők közötti leglényegesebb kölcsönhatások megláttatására. Fontos, hogy ezt a folyamatot körültekintően tervezze meg az óvodapedagógus, mert a gyermekek tapasztalatszerzése közben fejlődik megfigyelőképességük, logikus gondolkodásuk, kialakulnak a matematikai alapfogalmak, a beszédértésük, kifejezőképességük, ismeretanyaguk és szókincsük újabb szavakkal bővül, formálódik társas magatartásuk. A pedagógus feladata megmutatni a gyermekek számára a természet szépségeit, kis csodáit, valamint a védő, óvó, attitűdöt átadni, mellyel megalapozza a természet iránti vonzódásukat, hogy azt szerető, tisztelő, értékeit megbecsülő, emberekké váljanak.

Célunk tehát, hogy a gyermek megismerje, megszeresse és védje környezetét, ezáltal is alakul a gyermekekben az empátia, beleélő képesség, pozitív gondolkodás.

A gyermek fejlődésének várható jellemzői óvodáskor végére:

- Megkülönbözteti az évszakokat és a napszakokat, ismeri a napokat.
- El tudja helyezni magát időben és térben.
- Ismeri környezete növényeit, állatait, részt vesz a növénygondozásban, a természetvédelemben.
- Ismeri a színeket, azok világosabb, sötétebb árnyalatát.
- Környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik.
- Ismeri és betartja környezete közlekedésének legfontosabb szabályait, ismeri óvodája nevét és a közelben lévő közintézményeket.
- Ismeri testrészeit azok funkcióját, ápolását, védelmét.
- Kialakulóban vannak azok a magatartásformái, szokásai, amelyek a természeti és társadalmi környezet megóvásához szükségesek.
- Ismer 2-3 nevezetes műemléket.
- A gyermek tudja személyi adatait, szülei nevét, foglalkozását, testvérei nevét,

életkorát.

- Ismeri a család életét, a családtagok otthoni munkáját.
- Környezetének tárgyait, eszközeit főfogalom alá rendezi.
- Ismeri a környezetében lévő intézményeket (tűzoltóság, rendőrség, orvosi rendelő, iskola, könyvtár, művelődési ház, zöldségüzlet, közért, piac, stb.), tisztában van az itt dolgozó emberek munkájával. Ismeri a foglalkozásokat.
- Tud különbséget tenni az élő és élettelen természet jelenségei, elemei között.

4.1.8 Anyanyelvi fejlesztés

Az anyanyelvi fejlesztés az óvodai nevelés egészét áthatja, hiszen minden foglalkozás magyar nyelven zajlik. Az anyanyelvi fejlettség megfelelő szintje az írás és olvasás megtanulásának a legmeghatározóbb feltétele. Szoros összefüggés van az anyanyelvi fejlettség, a tanulási képességek és az absztrakt gondolkodás között. A beszédészlelésének és megértésének fejlesztése változatos módszerekkel, anyanyelvi játékokkal, különböző tevékenységformákkal, spontán beszédhelyzetekkel valósul meg. Célja a gyermekek nyelvi és kommunikációs képességeik kibontakoztatása. Az anyanyelvi játékokon keresztül, az óvodás korú gyermekek, élményeket szerezve ismerik meg anyanyelvüket, fejlődik beszédészlelésük, beszédmegértésük és beszédprodukciónak. A foglalkozásaink szervezése során mindvégig szem előtt tartjuk, hogy az óvodai tevékenységformák valamennyi keretében az anyanyelvi fejlesztés megvalósítandó feladat, és ennek a nevelés egészében jelen kell lennie. Az anyanyelvi játékok elősegítik a nyelvi ismeretek alkalmazását és rendszerezését.

A megfelelő anyanyelvi fejlesztő játékot tudatosan választjuk meg, kialakítjuk a játékfeltételeket, biztosítjuk az eszközöket. Beszédfejlesztő hatásuk mellett az anyanyelvi játékok lehetőséget kínálnak arra, hogy tapasztalatokat szerezzünk a gyermekek anyanyelvi kompetenciájáról, illetve beszédhibás gyermekek esetében a logopédus instrukciói alapján lehetővé váljék az artikulációs problémák spontán javulása. Tematikai változatosságuk miatt többféle tevékenység keretében alkalmazhatók, és a nap bármely szakában, néhány percnyi szünetben is beilleszthetők a napirendbe.

Programunkban már kiscsoportban nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek anyanyelvi kompetenciájának kialakítására, így már kiscsoportos korban beépítjük a foglalkozásokba az

anyanyelvi játékok egyszerű formáit, s ezekre építve fokozatosan egyre nehezebb játékokat válogatunk – figyelembe véve a gyermekcsoport életkori és egyéni adottságait. Minden korosztályban úgy válogatunk az anyanyelvi játékok közül, hogy a beszéd minden területét fejlesszük, egyre magasabb szinten. (beszédlégzés, beszédhallás, beszédaktivitás).

A beszédszervek ügyesítésére szolgáló játékokat alkalmazzuk, ha a beszédet létrehozó izmok nem elég mozgékonyak, renyhén vesznek részt a hangképzésben, és a beszédhang csökkent értékűvé, motyogóvá válhat. Ez a hiba az életkor előrehaladtával rögzülhet. Arc és ajakgyakorlatokat, valamint a nyelvgyakorlatokat akár mondókákba ágyazva is végezhetjük a gyermekekkel, melyek sok vicces pillanatot okoznak gyermekeinknek és a foglalkozást vezető pedagógusoknak egyaránt. Célja az arc- és ajakizmok erősítése, valamint a nyelvizmok erősítése, a nyelv mozgatásának tudatosítása.

Anyanyelvi nevelésünk részét képezi a diszlexia prevenció program is. Azt valljuk, hogy a célirányos anyanyelvi fejlesztőfeladatokkal emelhető a gyermekek nyelvi fejlettségi szintje. A tanulási, olvasási zavarok megelőzése, veszélyének csökkentése reálisan elérhető, ha a korai fejlesztés biztosított a gyermekek számára.

Óvodánk logopédusa Hargitai Katalin, összeállított a 3-6 éves korú gyermekek számára egy olyan hatékony, eredményes, preventív jellegű anyanyelvi fejlesztési feladatsort, mely figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait, és beilleszthető intézményünk programjába, a törvényi előírásoknak megfelelően. A program részeként, az anyanyelvi foglalkozás során a 3-6 éves gyermek figyelmét az anyanyelv írásbelisége felé irányítjuk.

Az anyanyelvi fejlesztési programunk magában foglalja az óvodapedagógusok felkészítését, akik az anyanyelvi foglalkozásokon figyelemmel kísérik és segítik a logopédus munkáját. A program része, hogy az óvodába-kerüléskor a szokásos óvodásjelek helyett a leírt keresztnévet kapják a gyermekek megkülönböztető jelként. A foglalkozásokon a gyermekek egyéni differenciálása a logopédus által felmért beszédállapottól függ.

A foglalkozások fő feladatai a ritmusérzék, a tájékozódás, a hanganalizáló-készség, a kombinációs készség és a figyelem fejlesztése, valamint a ceruzafogás kiépítése, majd az utolsó évben az iskola-előkészítő foglalkozások keretein belül a betűtanítás és az összeolvasás technikájának elsajátítása. A gyermekek a program végére eljuthatnak az egyszerűbb szerkezetű szavak olvasásáig, és ehhez kapcsolódik a jelentéstársítás kiépítése.

A gyermekek célirányos anyanyelvi fejlesztése könnyebbé, sikeresebbé teszi számukra az óvoda-iskola közti átmenetet.

A gyermek fejlődésének várható jellemzői óvodáskor végére:

- Beszéde tiszta, az esetleges artikulációs problémái megszűntek.
- Történet mesélése folyamatos, ismeri a logikai sorrendjét.
- Képes végighallgatni türelmesen a mesét.
- Önállóan is elmond egy-egy mesét, megjelenik a vers hangsúlyozása.
- Spontán beszédben az anyanyelvi szabályokat helyesen használja.
- Képes érzelmeit kifejezésével is alátámasztani (gesztusok, arc mimika).
- Folytatásos mesék eseményeit össze tudja rakni.
- Kialakul a beszédfigyelem.
- Vigyáz a mesekönyvekre.
- Érdeklődik a betűk iránt, megszerezte az olvasás-írás alapjait.
- Nyitottá és képessé válik az anyanyelv írásbeliségének problémamentes elsajátítására.

4.1.9 Munkajellegű tevékenységek

A gyermekek minden tevékenysége az óvodapedagógus jelenlétében vagy tudomásával folyik. Teljes figyelemmel és mindig érdeklődve kíséri az óvodapedagógus, a körülötte zajló eseményeket. Az óvoda dolgozói valamennyi tevékenysége inspirálja és táplálja a gyermek szabad játékát. Igyekszünk úgy dolgozni, hogy a gyermek szívesen kapcsolódjon be a munkánkba, minket utánozva.

E tevékenységek különbözőek lehetnek:

- a mindennapi munkák (vásárlás, asztalterítés, ételosztás, rendrakás, virágöntözés, takarítás)
- heti visszatérő munkák (játékok „javítása”, dekoráció „felújítása”)
- havi, évszakonkénti munkák (veteményezés, aratás / betakarítás)

Ezeket a munkákat a (benti és kinti) szabad játék ideje alatt végezzük, melybe a gyermekek szabadon bekapcsolódhatnak.

A gyermek fejlődésének várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen vállal önálló feladatokat.
- A tevékenységhez használt eszközöket, szerszámokat, anyagokat, ismeri, önállóan tudja használni, majd a munkavégeztével gondosan, esztétikusan elrakja azokat.
- Részt vesz a kert munkában, növénygondozásban.
- Az étkező asztalt esztétikusan teríti meg.
- Étkezés után az edényeket elrakja.
- Aktívan vesz részt a teremrendezésben, ágyazásban.
- Szívesen végez munka jellegű tevékenységet.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.
- A munka során képes együttműködni.
- Önállóan, igényesen végzi a naposi munkát.
- Segítőképz, társaival és a felnőttekkel szemben is.
- Szeret meglepetést készíteni.

4.2 Tanulás

A gyermek a környezetében élők viselkedését megfigyeli, majd, mint a tanulás egyik módja, utánózza azt. Utánozza és ezáltal megtanulja a szokásrendszerünket, szabályainkat. Az őt ért behatásokat, élményeket úgy dolgozza fel, hogy eljátssza, vagy tárgyi eszközökkel (játékokkal) vagy a fantáziájában. A tanulás más lehetséges módjai a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, vagy az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.

4.2.1 Az utánzás

A kisgyermekkor tanulásának legfőbb formája az önkéntelen figyelem által vezérelt spontán utánzás. Az utánzás első feltétele az érzékszervek megfelelő működése, a már születéskor elkezdődő érése és tagolódása. A kisgyermek nem tudja nem utánózni azt, amit érzékel, átél, megtapasztal. Ilyen értelemben a kisgyermek kiszolgáltatott érzékelő és kiszolgáltatott utánzó — testi és lelki értelemben egyaránt.

Spontán utánzással tanulja meg a gyermek anyanyelvét. A kisgyermek nem a szóból tanul, hanem a szemlélődésből, tapasztalatból, cselekvésből, ehhez megfelelő követendő mintákat kell látnia és átélnie maga körül. A megfigyelt, átélt és megtapasztalt cselekvések sorrendjéből a gyermek leolvassa azok tartalmát és nagyon fontos, hogy ő maga fogalmazhassa meg az ily módon megszerzett tapasztalatainak értelemait és magyarázatait. Az utánzásos tanulásnak és spontán érlelődésnek ezen sajátosságai az egész kisgyermekkor jellemzik.

4.2.2 A játék és fantázia

Óvodánkban nagyon komoly szerepet tulajdonítunk a gyermek játéknak. A játszó gyermekben megjelenő természetes erőket és képességeket óvni, ápolni és erősíteni kívánjuk. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. Mint a pszichológiai kutatások eredményeiből tudjuk, a kisgyermek a külvilágból és saját belső világából nyert tagolatlan benyomásait játékában vetíti ki s ott újra szemügyre véve, tagolja. A játék szabad kell, hogy legyen, csakis így vezet céljához, az egyéni benyomások feldolgozásához, közben megismerheti a tárgyak tulajdonságait és saját akaratának és szabadságának határait is. A játszó gyermek örömmel és megelégedettséggel követi a belső világából fakadó indíttatásokat, melyek így egész szervezetét erősítik. Akarata úgy jelenik meg szabad játékában, mint a tanulási és megértési vágy, a mozgás- és tettvágy, az érzelmi kötődés vágya, s alkotó erejének kifejeződése. A fejlődés folyamán változó játékformák megfelelő játékeszközöket igényelnek, ezt szem előtt tartva válogattuk össze játékparkunkat!

Eközben kipróbálhatja és megtapasztalhatja a megfelelő viselkedési formákat játszótársaival, és így fejlesztheti szociális képességeit.

A Waldorf-pedagógiát idézve, összefüggés van a gyermek, játék közben megjelenő magatartása s majdan a felnőttkori munkához kapcsolódó magatartása és életvitele között.

A játéktevékenység fejlődése: 0 — 2,5 éves kor között, a gyermek öntudatlanul teszi, amit tesz. Nem gondolja meg, hogy mit tanul éppen, hanem elsősorban testi ügyességét gyakorolja teljes odaadással, fáradhatatlanul. Utánzással mindent úgy vesz át, ahogy az a környezetében él.

3 éves kor az öntudat ébredése: a gyermek felfedezi a saját lényét és az őt körülvevő világot

közötti különbséget. Még úgy gondolkodik, ahogy a környezete. A játékban még nem együttműködő, mindent szeretne birtokába venni és kipróbálni. Érzelmeiben a környezetétől függ, mindent átvesz, és mindenre reagál.

A 3. és az 5. életév között két új képesség jelenik meg: a gyermek fantáziája (belső képteremtő képessége) és az emlékezet gyermekkori formája. A totális utánzás gyengül és a fantázia segítségével változtatni kezd azon, amit megél. A sajátját — ami rá jellemző, ami belülről fakad — már bele tudja vinni a dolgokba. Bizonyos távolságtartás lép be a környezete és ő közé, kialakul a függetlenség elemi formája. Külső dolgok és tárgyak adják a játékötleteit.

Céltól független tevékenységeket is végez, vagy nagyon gyorsan terv nélkül változtatja célját; három-négy évesen kezdi el felfedezni a másik embert, de még mindig saját magát figyeli, kezd adni-venni, elosztani, ehhez a szükséges tapasztalat öt éves kor körül fejlődik ki.

Az 5. és a 7. életév között a gyermek végtagjai egyre ügyesebbé válnak. Aki eddig fantáziadúsan és kreatívan játszott, krízist él meg, mert hiányozni kezdenek — fogyóban vannak — az ötletei. Külső dolgok közvetlen indítása helyett fokozatosan mutatkoznak meg a jelei annak, hogy maga tervezi a játékát. A belső képben kidolgozott előzetes elképzelés szerint keresi ki a gyermek a megfelelő anyagot és tárgyat a játékához, amely még mindig szoros kapcsolatban áll élményeivel és tapasztalataival. Érzéket fejleszt ki a többiek szükségletei iránt, másokért, másoknak is csinál dolgokat.

Azonban a modern élet szokásai és hatásai sokszor nem kedvezőek a gyermeki játék számára és a szabad tapasztalat megszerzésére. Felgyorsult, rohanó világunkban kevés az idő arra, hogy a tárgyakkal, az emberekkel tartós kapcsolatot teremtsen a gyermek, és érzelmi kötődést alakítson ki. Ma már az óvodáskorú gyermek is a megfelelő tapasztalatok hiányában a televízióra, könyvekre, magyarázatokra, tanításokra szorul, miközben az életkorának megfelelő tanulási módszer (utánzásos tanulás, szabad játék) nem érvényesülhet.

A mese a fantázia táplálója, a maga törvényeivel erkölcsi útmutató. A fantázia, mint elemi gyermekkori képesség, mint a játékot megváltoztató, „elvarázsoló erő” eleveníti és mozdítja meg a gyermek belső világát. Ennek tisztaságát — kapcsolatát a valódi pszichikus világgal — biztosítani és őrizni a felnőtt feladata.

4.2.3 Gyermeki kíváncsiság

A tanulás és ismeretszerzés iránti vágy természetes, ösztönös igénye minden gyermekben benne van. A gyermekek érdeklődésének kielégítése, újabb és újabb kérdésfeltevésekre ösztönzi. Ahhoz, hogy a gyermekek érdeklődését és tudásvágyát éberem tartjuk, mindig értő figyelemmel kell a gyermekeink felé fordulnunk. Nagyon fontos, hogy durván soha nem utasítunk vissza kezdeményezést, de természetesen türelemre inthetjük őket, hiszen minden gyermekre kell időt és figyelmet szakítanunk. A tudásvágy megőrzésével az iskolai élet is könnyebb, hiszen a gyermek vágyát kielégítő újabb és újabb ismeretanyag megszerzése örömet fog okozni számára. Ezért is szeretnénk megalapozni az ismeretanyagát, a saját érdeklődéséhez igazodva, úgy, hogy soha ne érje őket visszautasítás és ezzel kudarcélmény. Mindig szakítunk időt arra, hogy minden gyermeket végighallgassunk, még ha nem is azon nyomban, de ezt a gyermekek egy szeretetteljes, bizalmi légkörben elfogadják és türelmesen kivárlják, míg újra rájuk irányul a figyelmünk.

4.2.4 Irányított megfigyelés, a tapasztalatszerzés, felfedezés

Az irányított megfigyelésre, ismeretszerzésre a kötött foglalkozások alkalmával kerül sor, amikor a pedagógus szemléltetőeszközök, segédanyagok használatával vezeti be az új tudásanyagot. Ilyenkor úgy tervezünk, hogy a gyermekek több csatornán keresztül is megtapasztalhassák az új ismereteket. A tudásuk bővítése és az új ismeretszerzés ritmusát mindig a csoport igényeihez, az egyén terhelhetőségéhez igazítjuk, mindent játékosággal és vidámsággal fűszerezve.

5 Integráció

Óvodánk a szakértői bizottság szakvéleménye alapján integrációra javasolt autizmus spektrum zavarral küzdő és beszéd fogyatékos gyermekeket fogad. Célunk a sajátos nevelési igényű gyermekek közösségbe való beillesztése, ép társaikkal való együttnevelése, szocializációjuk könnyebbé tétele, valamint a befogadó közösség tagjai számára megtanítani a másság elfogadását. A beszéd fogyatékoságból és autizmusból fakadó hiányzó, vagy sérült funkciók helyreállítását, illetve újak kialakítását szakemberek bevonásával végezzük.

A beszéd fogyatékos gyermekek integrációját a szakértői bizottság szakvéleménye alapján óvodánk logopédusa koordinálja. Az egyéni fejlesztési tervben kitűzött célok elérése közös feladatunk, mely szoros együttműködést kíván óvodánk pedagógusaitól és segítőiktől. A terápia során fókuszálunk az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítására, az értelmi fejlesztésre, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítására, egyéni, illetve csoportos foglalkozások keretein belül. Segítjük a csoportba való beilleszkedést, kapcsolódást a társakhoz.

Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek integrációját a szakértői bizottság véleménye alapján óvodánk autizmus spektrum pedagógia szakos kolléganő koordinálja, melynek legfőbb színtere a csoport. Elsődlegesen a szabadjáték időben történő együtt játszás, valamint a spontán élethelyzetekben a társakhoz való kapcsolódás a cél. Másodlagosan a kiscsoportos, illetve egyéni terápiák (beszédfejlesztés, szociális és kognitív képességek fejlesztése) során megvalósuló célok.

Szükség esetén a szülőket is segítjük, tanácsadás keretein belül. Rugalmas szervezeti kereteket biztosítunk az egyéni bánásmód és egyéni fejlesztés érdekében. Törekszünk a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására. Legjobb tudásunk szerint felismerjük és gondozzuk, ha az SNI gyermek valamely területen kiemelkedő teljesítményre képes. Folyamatosan keressük a legújabb módszereket, tanulmányokat, hogy mindig naprakész legyen tudásunk, ismeretünk az integrált gyermekek ellátásához és fejlesztéséhez (a sérülésről, a fejlesztési lehetőségekről, a gyógypedagógiai módszerekről tájékozódunk).

6 Gyermekvédelem

Óvodánk alapvető nevelési céljai között fogalmazzuk meg a gyermekek védelmét. A gyermekek belső világának védelme, ápolása és erősítése annak érdekében, hogy testileg egészséges, lelkiileg szabad és szellemileg alkotó legyen, képessé váljon arra, hogy környezetét emberségesebbé tegye. Az 1997. évi XXXI. törvény alap gondolata, hogy a gyermeknek családban történő neveléséhez kell biztosítani a feltételeket, megadni a kellő segítséget. A törvény meghatározza a gyermekek alapvető jogait és ezen jogok védelmét. A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik. Így tehát az óvodánk, mint a gyermek nevelésével foglalkozó intézmény is feladatának kell, hogy tekintse a gyermeki jogok védelmét.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkánk célja, a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének biztosítása. A gyermek családban történő nevelésének elősegítése. A gyermek esetleges veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése.

Az óvoda gyermekvédelmi feladatai közé tartozik a nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése, a gyermekbalesetek megelőzése. A gyermekek egészségi állapotának, viselkedésének, környezethez való viszonyának bármilyen negatív irányú változását jelezzük a szülőknek. Amennyiben a szülők nem együttműködőek a probléma megoldása érdekében, a gyermek veszélyeztetettsége esetén, kötelesek vagyunk jelzéssel élni.

Felhasznált irodalom

Vekerdy Tamás: Gyermekek, óvodák, iskolák. Saxum, 2001.

Mérei F. – V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat, 1972.

Óvodai nevelés országos alapprogramja

Komplex prevenció óvodai program - Kudarc nélkül az iskolában. Trefort Kiadó, 2004.

Alternatív pedagógiai tanulmányok.

Mellékletek

(1. számú melléklet)

Eszköz és felszerelés jegyzék

A törvényben leírt helyiségekkel rendelkezünk. A felszerelések megvásárlása a gyermeklétszám gyarapodásának ütemében valósul meg. Az óvoda egyik csoportszobájának felszerelése és berendezése a törvény által előírt minimális eszköz és felszerelés előírásainak megfelelő. Mivel óvodánk szeptemberben nyitja meg kapuit, a csoportlétszám növekedésével (25 fő maximális csoportlétszám), 20 fő beiratkozó gyermek létszám elérésekor a második csoportszoba berendezése is esedékessé válik. Az ütemezést az alábbi eszköztáblázatban is feltüntetjük.

Helyiségek	Mennyiség mutatók az első ütemben tervezettek szerint 20 főig	Mennyiség mutatók a második ütem (közel teljes kihasználtság esetén, de 20 fő fölött)
csoportszoba	2 (55nm, 37nm)	2 (55nm, 37nm)
fektető tároló	1	1
mozgásfejlesztő tornaszoba	1 (30nm)	1 (30nm)
sportszertár, tároló, raktár	1	1
tornaszoba	melyre használati szerződésünk van a Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskolával	melyre használati szerződésünk van a Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskolával
orvosi és fejlesztő szoba	1 (22,5 nm)	1 (22,5nm)
játszóudvar	1	1
óvodavezetői iroda, nevelőtestületi szoba, könyvtárszoba egyben	1 (23nm)	1 (23mn)
gyermeköltöző	1 (Közös helyiségben elkülönítve a két csoporté)	1 (Közös helyiségben elkülönítve a két csoporté)
gyermekmosdó, wc helyiség	1 (6 wc, 6 mosdó)	1 (6wc, 6mosdó)
felöltöző	1	1
vendégmosdó, wc	1	1
felöltött mosdó, wc	2	2
felöltött zuhanyzó	2	2
mosás, szárítás, vasalás	leszerződöttünk egy mosodával	leszerződöttünk egy mosodával
felöltött étkező	1	1
melegítő konyha	1	1
tálaló-mosogató	1	1
műhely	1	1
ételhulladék tároló	1	1
só szoba	1	1
Bútorzat, berendezési tárgyak	Mennyiség mutatók az első ütemben tervezettek szerint 20 főig	Mennyiség mutatók a második ütem végére (közel teljes kihasználtság esetén, de 20 fő fölött)
Csoportszoba		

óvodai fektető	25	43
gyermekszék	25	43
gyermekasztal	6	9
fényvédő redőny	minden ablakon	minden ablakon
szőnyeg	2	3
játéktartó szekrény, polc	2	4
könyvespolc	1	2
élősarok állvány	2	3
eszköztároló	1	2
edénytároló	1	2
szeméttartó	1	2
Mozgásfejlesztő tornaszoba		
tornapad	2	2
tornaszőnyeg	1	1
bordásfal	3	3
Ayres-tölcsér	1	1
Bobat labda	1	1
speciális felszereléseket tartalmazó csomag	1	1
Orvosi és fejlesztő szoba		
képességet fejlesztő eszközök	a ped. program és a törvényben előírtak szerint	a ped. program és a törvényben előírtak szerint
asztal	1	1
szék	2	2
szőnyeg	1	1
játéktartó szekrény, polc	1	1
Játszóudvar		
kerti asztal	1	2
kerti pad	2	4
babaház	2	2
udvari homokozó	1	1
takaróháló	homokozónként 1	homokozónként 1
kerti játékok, járművek	gyermekek 30%-nak elegendő mennyiségben	gyermekek 30%-nak elegendő mennyiségben
Intézményvezetői iroda,	nevelőtestületi szoba,	könyvtárszoba
íróasztal székekkel	1	1
tárgyalóasztal, eszköz előkészítő székekkel (6db)	1	1
könyvszekrény, iratszekrény	1	1
számítógép, internet	1	1
telefon	1	1
nyomtató	1	1
fénymásoló	1	1
Gyermeköltöző		
öltözőszekrény	25	43
öltöző pad	1	1
Gyermekmosdó, wc helyiség		
törölközőtartó	25	43

falitükör	6	6
rekeszes fali polc	25 főre	43 főre
folyékony szappan	6	6
fésű	25	43
fésűtartó	1	2
wc papír kirakva	6	6
Tisztálkodási és egyéb felszerelése	Mennyiség mutatók az első ütemben tervezettek szerint 20 főig	Mennyiség mutatók a második ütem végére (közel teljes kihasználtság esetén, de 20 fő fölött)
egyéni tisztálkodó szerek, eszközök	25	43
törölköző	80	160
abrosz	12	30
takaró	25	43
ágyneműhuzat, lepedő	75	130
Egyéb eszközök	Mennyiség mutatók az első ütemben tervezettek szerint 20 főig	Mennyiség mutatók a második ütem végére (közel teljes kihasználtság esetén, de 20 fő fölött)
szennyes ruhatároló	1	1
mosott ruhatároló	1	1
szárítóállvány	1	1
takarító eszközök	1	1
kerti szerszámok	1	1
hűtőgép	1	1
porszívó	1	1
mosógép	0, mert szerződésünk van	egy mosodával
Játékok, egyéb eszközök	Mennyiség mutatók az első ütemben tervezettek szerint 20 főig	Mennyiség mutatók a második ütem végére (közel teljes kihasználtság esetén, de 20 fő fölött)
különbéle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben
éneke, zene, énekes játékok eszközei, hangszerek	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben

az anyanyelv fejlesztésének értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben
ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben
a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben
munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben	gyermekcsoportonként a gyermekek legalább 30%-ának, de a programunknak megfelelő mennyiségben
diavetítő	1	2
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések, mely az integráció megvalósulását is segíti	gyermek specifikusan, a programunknak megfelelően	gyermek specifikusan, a programunknak megfelelően
Egészség-, és munkavédelmi eszközök	Mennyiség mutatók az első ütemben tervezettek szerint 20 főig	Mennyiség mutatók a második ütem végére (közel teljes kihasználtság esetén, de 20 fő fölött)
étel-mintavétel készlet	1	1
elsősegélyláda	1	1
gyógyszerszekrény (zárható)	1	1
tűzoltó készülék	2	2

(2. számú melléklet)

Az óvodás jelekről

„AMIKOR A FIADAT OKTATOD, A FIAD FIÁT IS OKTATOD.” (TALMUD)

Az óvodába kerülő kisgyermeknek szinte minden új. Nem ismeri igazán a felnőtteket, a gyermekeket, az épületet, az udvart, a játék- és használati tárgyakat stb. sem. Az első pár napban nehezen boldogul ebben az „új világban”. A kezdeti nehézségeken próbáljuk átsegíteni a gyermeket. Több megoldás lehetséges.

Választhatjuk például az óvodás jeleket.

A gyermek szekrényére ragasztunk például egy lepkét ábrázoló matricát, és azt mondjuk például Évikének: - Abban a szekrényben vannak a ruháid, amelyik ajtaján ez a szép lepke van!

Ragasztunk egy lepkét az egyik kiságyra is, és azt mondjuk: - Az az ágy a tied, amelyiken ilyen szép lepke van!

Ugyanígy a pohárra, fogkefére, törölközőre stb.

Évike hamar megtanulja, hogy neki azokat az eszközöket szabad használni, amelyiken egy szép lepke van. Minden rendben is van addig, míg a jelek a tárgyakhoz, eszközökhöz kapcsolódnak. (Valószínűleg valamikor régen ez volt a „kigondoló” jóhiszemű pedagógia szándéka.)

Csak hogy a jel nem a tárgyakhoz kapcsolódik, hanem a gyermekhez végig az óvodás évei alatt, 3-4 éven keresztül. Évike nem ihat a mozdonyos pohárból, nem használhatja a rakétás törölközőt, bármennyire is tetszenek neki ezek a matricák. A gyermekek érzelmileg nehezen dolgozzák fel, hogy olyan a jelük, amivel nem tudnak azonosulni, ami nem tetszik nekik, ami a „jelrangsorban” hátul kullog. A legnagyobb baj azonban az a jellel, hogy „átragad” a gyermekre, a jel bizonyos tulajdonságával, jelentéstartományával együtt. A lepkéhez például a könnyed légiesség, a mozdonyhoz az erő, a hang, a helyváltoztatás képessége, a székhez a statikusság stb. képzelet is társul. Biztos, hogy Évike legjellemzőbb tulajdonsága a könnyed légiesség, és nem például a kedves, barátságos lelkület?

Tehát a gyermek az ismeretlen, idegen környezetben kap még egy új címkét és tulajdonságot, amit szintén meg kell tanulnia, el kell fogadnia. Azt hisszük, hogy megkönnyítettünk valamit a gyermek számára, ám egy olyan felesleges és plusz nehézséget kapott, amit esetleg egy életen át szomorú

emlékként őriz. Akinek valami „nem szép” jele volt az óvodában, még évtizedek múlva is keserű mosollyal mesél róla: „Én meg létra voltam.”

A másik lehetséges megoldás, hogy a gyermek tárgyaira a gyermek nevét írjuk.

Évike ágyára, poharára stb.-re azt, hogy Évike. A név, mint megkülönböztető jel, ismert és elfogadott a számára. Ő az új környezetben is az marad, aki volt, itt is úgy szólítják, ahogy otthon édesanyja, édesapja, az általa használt tárgyak pedig az ő nevét kapják „megkülönböztető jelként”. A gyermek neve „ragad” rá a tárgyakra. És Évikének nem jut eszébe irigyelni Tomit, nem szeretne Tomi lenni, hiszen neki is van szép saját neve!

Mivel a leírt keresztnevet, becenevet globális egységként, egy vizuális jelként észleli a gyermek, semmivel sem nehezebb felismernie, mint egy lepke, szék, létra, mozdony stb. rajzát. Nem a névben előforduló betűket azonosítja, ahogy a lepkénél sem a lepke részeiből „rakja” össze az egészet.

A világon körülbelül 4500 nyelv van, közülük nem egészen 300-nál alakult ki az írásbeliség. A magyar nyelv több ezer éve rendelkezik írásbeliséggel, vagyis egy jól „kidolgozott” és eredményesen működtetett vizuális jelrendszerrel. Az eltelt több ezer év alatt az olvasni-tudás vágya és lehetősége „beleivódott” idegrendszerünkbe, kultúránkba. Vétek lenne nem használni.

„ÉN AZT HISZEM, ANNÁL NINCS NAGYOBB ÖRÖM, MINT VALAKIT MEGTANÍTANI VALAMIRE, AMIT NEM TUD.” (MÓRICZ ZS.)

Hargitai Katalin

(Péceli Református Hírmondó)

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Csupacsoda Óvoda pedagógiai programját

	név	aláírással hitelesítve
készítette	Polcz-Csizsár Katalin	
lektorálta	Hargitai Katalin	
elfogadta	Bogoly Orsolya (intézmény vezető)	

Budapest, 2014.május 16.